

Na osnovu člana 8. Statuta Federalnog zavoda za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH, br. 55/00, 41/01, 22/05), Upravni odbor Federalnog zavoda za zapošljavanje na sjednici održanoj 13.03.2019. godine donio je

ODLUKU

o usvajanju Izvještaja o radu
Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2018. godinu

I

Usvaja se Izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2018. godinu.

II

Izvještaj iz tačke I ove odluke, koji je sastavni dio ove odluke, dostavit će se Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na dalju nadležnost.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik
Upravnog odbora

Zlatko Hadžiomerović
Zlatko Hadžiomerović

Broj: 01/1-49-3102/19
Datum: 13.03.2019. godine

**IZVJEŠTAJ O RADU
FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE
ZA 2018. GODINU**

Sarajevo, mart 2019. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA	6
2.1. Zaposlenost	6
2.2. Nezaposlenost	6
2.3. Nezaposlenost po kantonima	7
2.4. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	8
2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	8
2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	8
2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijave i odjave)	9
2.8. Brisanje nezaposlenih osoba sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje zbog zaposlenja i posredovanje u zapošljavanju	9
2.9. Analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH	10
3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI	11
3.1. Novčana naknada	11
3.2. Zdravstveno osiguranje	11
3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje	12
3.4. Ostali transferi	12
3.5. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje	12
3.6. Rješavanje u drugostepenom postupku	13
3.7. Aktivnosti poduzete radi očuvanja finansijske stabilnosti u kontekstu pokrenutih sudskih postupaka demobiliziranih branilaca	13
3.8. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju	14
3.9. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	15
4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA	15
4.1. Realizacija programa i mjera iz 2015., 2016. i 2017. godine	16
4.2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2018	16
4.2.1 „Prvo radno iskustvo 2018“	17
4.2.2 „Zapošljavanje žena 2018“	17
4.2.3 „Prilika za sve 2018 – mogućnost produženog sufinansiranja zapošljavanja“	17
4.2.4 „Doprinos 500 – 2018“	17
4.2.5 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2018“	18
4.2.6 „Javni radovi 2018“	18
4.2.7 „Tražim poslodavca 2018“	18
4.2.8 „Služba u zajedničkim projektima 2018“	18
4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2018	19
4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2018“	19
4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2018“	19
4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2018“	19
4.4. Program pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2018	20
4.5. Program zapošljavanja Roma u 2018. godini	20
4.6. Finansiranje projekata sa drugim organizacijama i institucijama	20
4.7. Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja	222
4.8. Programi i mjere kantonalnih službi za zapošljavanje	22

4.9. Unapređenje procesa posredovanja u zapošljavanju i savjetodavnog rada.....	23
4.10. Saradnja sa obrazovnim sistemom	26
5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SARADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOŠLJAVANJE BIH	27
5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	27
5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji.....	27
5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	27
6. MONITORING I EVALUACIJA	28
7. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA	29
8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	344
8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika.....	34
8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda.....	35
8.3. Primjena finansijskog upravljanja i kontrole.....	36
9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	36
10. UPRAVNI ODBOR	37
11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	38
12. INFORMIRANJE	38
13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA.....	39
14. ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA	40

1. UVOD

U skladu sa zakonskim nadležnostima, strateškim dokumentima, misijom i vizijom, Federalni zavod za zapošljavanje (Federalni zavod) je u 2018. godini provodio aktivnosti na obezbjeđenju odgovarajuće materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, pripremi i realizaciji programa i mjera aktivne politike zapošljavanja u Federaciji BiH radi povećanja efikasnosti tržišta rada, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, te izvršavanju ostalih nadležnosti utvrđenih zakonom.

Nakon izvršenja obaveza koje se odnose na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, a vodeći računa o zakonom utvrđenim prioritetima, Federalni zavod je raspoloživa finansijska sredstva usmjeravao u programe aktivne politike zapošljavanja, čijom se realizacijom utjecalo na prekid nezaposlenosti značajnog broja dugotrajno nezaposlenih osoba, omogućavanje stjecanja prvog radnog iskustva za mlade, te zapošljavanje osoba s nižim kvalifikacijama i ostalih teže zapošljivih i specifičnih kategorija nezaposlenih osoba.

Kao i u prethodnom periodu sve aktivnosti Federalnog zavoda u okviru realizacije aktivne politike zapošljavanja usmjerene su na poticanje potražnje za radnom snagom kod poslodavaca, te pružanje podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje njihove zapošljivosti i konkurentnosti (unapređenje znanja i vještina, stjecanje radnog iskustva) i poticanje njihovog samozapošljavanja (razvoj poduzetništva). Značajan dio aktivnosti je bio fokusiran na stvaranje uspješne saradnje sa različitim akterima na tržištu rada sa svrhom stručnog osposobljavanja i zapošljavanja nezaposlenih osoba (obuke na radnom mjestu).

U 2018. godini nastavljeni su pozitivni trendovi na tržištu rada u Federaciji BiH, što se ogleda kroz povećanje broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih osoba. Na zabilježeni rast broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih su svakako u određenom omjeru utjecali i programi aktivne politike zapošljavanja koji su u prethodnom periodu implementirani putem Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje.

Rastu broja zaposlenih doprinio je i rast industrijske proizvodnje. Prema podacima relevantnih institucija, industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u 2018. godini zabilježila je rast od 1,6% u odnosu na 2017. Također, Bosna i Hercegovina je u 2018. godini ostvarila izvoz u vrijednosti od 11,9 milijardi KM, što je za 7,6% više u odnosu na 2017. godinu, a što je također, kao rezultat povećanja proizvodnje imalo pozitivan utjecaj na kretanja na tržištu rada.

Na bazi preliminarnih podataka za prvu polovinu 2018. godine koje je objavila Agencija za unapređenje stranih investicija, evidentan je nastavak rasta direktnih stranih investicija. U navedenom periodu zabilježene su direktne strane investicije u iznosu od 453 miliona KM, što je povećanje za 1,1% u odnosu na 2017. godinu ili 8,6% u odnosu na period 2013-2017. godina.

Ipak, iako su evidentna poboljšanja prema gore pomenutim indikatorima, prema izvještaju Svjetske banke *Lahkoća poslovanja u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu (Doing business 2018)*, Bosna i Hercegovina još uvijek ima slabo rangiranu poziciju i nalazi se na 86. mjestu na listi od 190 država i zabilježila je pad ranga u dvije oblasti: mogućnosti kreditiranja i izvršenju ugovora, dok rast bilježi u oblastima:

dobijanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registracija imovine, zaštita manjinskih investitora i rješavanje insolventnosti.¹

Prema Anketi o radnoj snazi za 2018. godinu, stopa nezaposlenosti mladih (15-24) iznosi 41% i bilježi značajno smanjenje za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, prema istom dokumentu i dalje je registrovana veoma niska stopa aktivnosti 39,7%, a u radno sposobnom stanovništvu i radnoj snazi još uvijek participira veliki broj starijih i osoba bez kvalifikacije (35,60%), koje se bez programskih ili strateških intervencija, suočavaju s izrazito smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom marginalizacije i dugotrajne nezaposlenosti. Također, primjetno je i smanjenje radno sposobnog stanovništva u Bosni i Hercegovini.

U posljednjem periodu u određenim djelatnostima, poslodavci imaju poteškoće u pronalaženju adekvatnog kadra za upražnjena radna mjesta i sve više dolazi do izražaja strukturna neravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada tj. neusklađenost u pogledu zanimanja, vještina, kvalifikacija ili regionalnog rasporeda, što pokazuju i rezultati istraživanja tržišta rada koje je proveo Federalni zavod zajedno s kantonalnim službama za zapošljavanje. Također, na strukturu raspoložive radne snage i ukupno stanje na tržištu rada utječe i migracija u inostranstvo, naročito mladih i stručnih kadrova.

Još uvijek je prisutan visok udio zaposlenih u neformalnoj ekonomiji u ukupnom broju zaposlenih, što predstavlja problem nelojalne konkurencije među poslodavcima, te utječe na naplatu poreza i doprinosa kao i na sagledavanje realne stope nezaposlenosti (iskazivanje različitih vrijednosti anketne i registrovane stope nezaposlenosti), ali i na socijalni status i prava osoba koje rade u takvom okruženju.

Funkcionisanje Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje ne može biti izolovano u odnosu na ukupne globalizacijske promjene (migracije, demografska struktura, tehnološke inovacije, produktivnost radne snage, poreska politika itd.), te se u proteklom periodu razvijala mreža sinergijskog djelovanja, multidisciplinarna interakcija i partnerstvo sa svim sudionicima koji mogu doprinijeti poboljšanju stanja i regulisanju ponude i potražnje na tržištu rada.

Izveštaj o radu Federalnog zavoda za 2018. godinu izrađen je na način da obuhvata podatke o provođenju aktivnosti iz osnovnih funkcija i nadležnosti, kao i druge podatke o ključnim aspektima tržišta rada.

U izvještaju su, uz obrazloženje osnovnih pokazatelja, opisane realizovane aktivnosti iz oblasti materijalne i socijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti, mjera aktivne politike zapošljavanja i koordinacije rada službi za zapošljavanje. Također, prezentovani su podaci ostalih aktivnosti i funkcija, kao što su: statističko i analitičko praćenje kretanja na tržištu rada, unapređenje rada Federalnog zavoda i službi za zapošljavanje, informacione tehnologije, saradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama, informisanje, djelovanje Upravnog odbora i brojne druge aktivnosti.

¹ Lahkoća poslovanja je dokument koji analizira koliko je lahko lokalnom poduzetniku, prema važećoj zakonskoj regulativi zemlje, otvoriti malo ili srednje preduzeće i poslovati. Objavljeni podaci predstavljaju ocjene poslovnih propisa i njihove primjene, koje utiču na 11 područja životnog ciklusa preduzeća na osnivanje preduzeća, pribavljanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registraciju imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poresku politiku, međunarodnu trgovinu, regulaciju tržišta rada, izvršenje ugovora i rješavanje nesolventnosti. <http://fzzpr.gov.ba/bs/pubs/28/6/doing-business--lakoca-poslovanja>

2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA

Federalni zavod je u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje u 2018. godini svoje aktivnosti usmjeravao na provođenje ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno-socijalna sigurnost nezaposlenih osoba za vrijeme nezaposlenosti.

S obzirom na to da se bilježi kontinuirano povećanje broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih, može se konstatovati da su tokom 2018. godine ostvarene pozitivne promjene na tržištu rada.

2.1. Zaposlenost

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2018. godini prosječno je bilo zaposleno 519.803 radnika, što je u odnosu na prosjek 2017. godine (505.201) više za 14.602 radnika, odnosno 2,89%.

Najveći postotak povećanja zaposlenosti u 2018. u odnosu na 2017. godinu zabilježen je u sljedećim djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo, Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, Poslovanje nekretninama, Poljoprivreda i Prerađivačka industrija.

Iako je zabilježen rast broja zaposlenih, stopa zaposlenosti u Federaciji BiH prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u 2018. godini iznosila je 31,9% što predstavlja smanjenje za 0,3% u odnosu na prethodnu godinu.²

2.2. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2018. godini bio je 335.611 i u odnosu na prosjek 2017. godine (357.971) manji je za 22.361, odnosno 6,25%.

U strukturnim obilježjima nezaposlenosti u Federaciji BiH postoje određene promjene u odnosu na prethodne godine, tako da je stanje u 2018. godini sljedeće:

- prosječan broj stručnih osoba (KV, VKV, SSS, VŠS i VSS) koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih je 229.631, što je smanjenje za 16.759 u odnosu na 2017. godinu, a od kojih 91.459 (39,82%) prvi put traže zaposlenje, i
- prosječan broj nestručnih osoba (NKV, PKV, NSS) koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih je 105.980, što je smanjenje za 5.602 u odnosu na 2017. godinu.

Prosječna evidenciona stopa nezaposlenosti³ u Federaciji BiH u 2018. godini iznosila je 39,23% i ima tendenciju pada (4,12%) u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u 2018. godini iznosila je 19,2% i manja je u odnosu na prethodnu godinu za 0,8%.⁴

Tabela 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2018. godini

Pokazatelji	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Broj zaposlenih	509.344	509.887	513.198	514.331	520.452	522.687	521.291	517.449	523.626	526.940	529.147	529.281

² Anketa o radnoj snazi 2018, Agencija za statistiku BiH, Sarajevo, 2018

³ Stopa nezaposlenosti je procenat učešća nezaposlenih u ukupnom broju (zbiru) zaposlenih i nezaposlenih osoba

⁴ Anketa o radnoj snazi 2018, Agencija za statistiku BiH, Sarajevo, 2018

2.	Broj nezaposlenih	350.217	348.639	343.207	337.127	331.519	330.647	333.610	334.315	330.579	328.895	328.663	329.907
2.1.	Žene	194.288	193.574	191.703	189.789	187.823	187.859	190.249	191.153	188.583	188.192	188.205	188.503
3.	Stručne osobe	240.609	239.140	234.558	229.538	224.889	225.026	228.571	229.713	226.557	225.337	225.450	226.176
4.	Nestručne osobe	109.608	109.499	108.649	107.589	106.630	105.621	105.039	104.602	104.022	103.558	103.213	103.731
5.	Osobe koje traže zaposlenje prvi put	141.756	140.408	137.590	134.964	149.445	131.419	132.829	132.035	131.499	130.480	129.351	128.250
6.	Prijavljeni na evidenciju u toku mjeseca	11.141	8.671	7.864	7.793	7.686	10.854	13.288	11.021	10.944	11.319	9.959	10.182
7.	Prijavljeni na evidenciju u toku mjeseca zbog prestanka radnog odnosa	7.889	5.810	5.255	4.746	5.608	5.878	7.010	7.820	6.469	7.158	6.621	7.468
8.	Brisani sa evidencije u toku mjeseca	10.623	10.249	13.296	13.873	13.294	11.726	10.325	10.316	14.680	13.003	10.191	8.938
9.	Brisani sa evidencije u toku mjeseca zbog zaposlenja	6.931	6.765	9.136	10.277	10.067	8.415	7.411	6.438	11.070	8.521	6.605	5.749
10.	Korisnici novčane naknade	11.943	12.121	11.596	10.682	10.033	9.717	9.997	10.475	10.316	8.987	9.635	10.342
11.	Korisnici zdravstvenog osiguranja	236.822	235.741	231.686	226.866	222.942	221.776	223.378	224.024	222.097	221.983	222.853	224.075
12.	Demobilizirani branici	46.855	46.636	46.527	45.808	53.829	44.737	44.395	44.298	43.819	43.347	43.229	43.642

2.3. Nezaposlenost po kantonima

U 2018. godini je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti u Federaciji BiH u odnosu na 2017. godinu za 6,25%, kao i u svim kantonima, i to:

- U Unsko-sanskom kantonu je smanjen broj nezaposlenih za 7,04%.
- U Posavskom kantonu zabilježeno je manje nezaposlenih za 6,92%.
- U Tuzlanskom kantonu je manji broj nezaposlenih za 7,02%.
- U Zeničko-dobojskom kantonu broj nezaposlenih manji je za 6,97%.
- U Bosansko-podrinjskom kantonu broj nezaposlenih je smanjen za 4,91%.
- U Srednjobosanskom kantonu je zabilježeno smanjenje broja nezaposlenih osoba za 5,02%.
- U Hercegovačko-neretvanskom kantonu zabilježeno je smanjenje broja nezaposlenih za 5,05%.
- U Zapadnohercegovačkom kantonu je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti za 4,66%.
- U Kantonu Sarajevo broj nezaposlenih smanjen je za 5,17%.
- U Kantonu 10 evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 9,41%.

2.4. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U Federaciji BiH u 2018. godini od ukupnog prosječnog broja (335.611) nezaposlenih osoba 145.617 su muškarci, što je manje za 15.773 ili 9,77% u odnosu na prethodnu godinu, a 189.993 su nezaposlene žene, što je manje za 6.588 ili 3,35% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2018. godini muškarci čine 43%, a žena je 57%.

2.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

Broj stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu, manji je za 6,80%.

U svim stepenima stručnosti smanjen je broj nezaposlenih osoba. Tako je broj nezaposlenih visoko kvalifikovanih radnika (VKV) smanjen za 10,70%, kvalifikovanih radnika (KV) za 7,81%, zatim osoba sa srednjom stručnom spremom (SSS) za 6,00%, sa visokom stručnom spremom (VSS) za 6,18% i sa višom stručnom spremom (VŠS) 1,30%.

Broj nestručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu, manji je za 5,02%. Smanjen je broj nezaposlenih osoba sa nižom stručnom spremom (NSS) za 9,76%, polukvalifikovanih (PKV) osoba za 7,72% i nekvalifikovanih osoba (NKV) za 4,82%.

Tabela 2: Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba

Stručna sprema	Nestručne osobe			Stručne osobe				
	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2018. godini – ukupno	533	99.397	6.051	107.566	91.063	1.309	5.294	24.399
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2018. godini - žene	504	58.527	2.567	50.009	57.510	218	3.448	17.211

Broj osoba koje prvi put traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2018. godini (prosječno 135.002) manji je za 9,42% u odnosu na 2017. godinu.

Prosječan broj stručnih osoba koje prvi put traže zaposlenje u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu (prosječno 84.423), manji je za 12,00%.

2.6. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

Krajem 2018. godine prema starosnoj strukturi najbrojnije među registriranim nezaposlenim osoba bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (144.486 ili 43,79%), zatim mladi do 30 godina (88.472 ili 26,81%), te stariji od 50 godina (96.949 ili 29,38%).

U odnosu na 2017. godinu, broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina manji je za 10.306, a broj osoba dobi između 30 i 49 godina manji je za 10.255, dok je broj osoba dobi od 50 i više godina veći za 751 osobu. Prema Anketi o radnoj snazi za 2018. godinu, stopa nezaposlenosti mladih (15-24) iznosi 41% i bilježi značajno smanjenje za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu.

2.7. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijave i odjave)

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2018. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje prijavljeno je 120.720 osoba. U istom periodu po raznim osnovama, sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH brisano je 140.511 osoba. Također, u 2018. godini registrovano je 18.924 više osoba koje su zaposlene sa evidencije nezaposlenih tj. ukupno 97.383 od onih koje su se prijavile na evidenciju po prestanku radnog odnosa (78.459).

Tabela 3: Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na tržištu rada u Federaciji BiH u 2018. godini – prijave na evidenciju i odjave sa evidencije nezaposlenih osoba po kantonima

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Broj brisanih osoba sa evidencije zbog zaposlenja
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacij	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)	
Unsko-sanski	14.773	17.927	8.029	151	1.827	6.051	9.948
Posavski	1.316	1.818	656	14	272	370	920
Tuzlanski	26.813	31.685	15.044	317	3.683	11.044	19.923
Zeničko-dobojski	23.917	27.141	15.532	306	2.804	12.422	19.108
Bosansko-podrinjski	1.433	1.537	1.035	2	98	935	1.262
Srednjobosanski	11.888	13.910	7.585	81	2.929	4.575	11.244
Hercegovačko-neretvanski	10.723	12.203	7.725	358	2.477	4.890	9.079
Zapadnohercegovački	3.548	3.628	2.223	57	691	1.475	2.805
Kanton Sarajevo	23.857	27.621	19.008	0	5.633	13.375	21.280
Kanton 10	2.452	3.041	1.622	77	277	1.268	1.814
UKUPNO	120.720	140.511	78.459	1.363	20.691	56.405	97.383

2.8. Brisanje nezaposlenih osoba sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje zbog zaposlenja i posredovanje u zapošljavanju

U 2018. godini sa evidencija kantonalnih službi za zapošljavanje zbog zaposlenja brisane su ukupno 97.383 osobe.

Posmatrano po kantonima, broj brisanih osoba iz evidencije službi za zapošljavanje zbog zaposlenja bio je sljedeći: 920 u Posavskom, 1.262 u Bosansko-podrinjskom, 1.814 u Kantonu 10, 2.805 u Zapadnohercegovačkom, 9.079 u Hercegovačko-neretvanskom, 9.948 u Unsko-sanskom, 11.244 u Srednjobosanskom, 19.108 u Zeničko-dobojskom, 19.923 u Tuzlanskom i 21.280 u Kantonu Sarajevo. Posmatrano po kvalifikacijskoj strukturi, sa evidencije nezaposlenih najviše su brisani zbog zaposlenja KV radnici (32.831), zatim osobe sa SSS (32.406), VSS (16.861), NKV (11.686) itd.

Tabela 4: Pregled brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja u Federaciji BiH u 2018. godini po kvalifikacionoj strukturi

Stručna sprema	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - ukupno	46	11.686	710	32.831	32.406	303	2.542	16.861
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - žene	35	47.28	236	10.174	15.603	66	1.547	11.738

Na osnovu zahtjeva poslodavaca za posredovanjem u zapošljavanju, putem službi za zapošljavanje u Federaciji BiH oglašeno je 45.466 slobodnih radnih mjesta. Također, službe za zapošljavanje su putem oglasnih ploča i svojih Internet stranica objavljivale oglase poslodavaca koji su objavljeni u drugim medijima (Internet, novine i sl.) i to za 24.164 radna mjesta. Kada je u pitanju realizacija funkcije posredovanja u zapošljavanju, u 2018. godini posredovanjem službi za zapošljavanje zaposleno je 55.587 osoba.

2.9. Analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH u skladu sa Zakonom provodi se u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanja adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. Riječ je o zajedničkoj aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje. Kroz provođenje istraživanja kretanja na tržištu rada kantonalne službe za zapošljavanje, odnosno općinski biroji za zapošljavanje ostvaruju neposrednu saradnju sa poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unapređenje svojih usluga. Poslodavci iz uzorka u 2018. godini imali su 65.739 radnika, a prema obliku vlasništva obuhvaćeno je najviše privatnih subjekata (82,63%). Evidentan je rast poslovanja u 2018. godini kod većine ispitanih poslodavaca (69,80%), kao i rast finansijskih efekata (66,91%).

U okviru ove programske aktivnosti u 2018. godini anketirana su 1.034 poslodavca registrirana u Federaciji BiH koji imaju pet (5) i više zaposlenih od kojih je 584 ili 56,47% iskazalo potrebu za zapošljavanjem novih 4.838 radnika u 2019. godini. Najveće procijenjene potrebe za novim zapošljavanjem u 2019. godini iskazane su za zanimanjima u prerađivačkoj industriji (53,08%), zatim u građevinarstvu (12,28%) i u djelatnosti trgovine (10,83%).

Prema stručnoj spremi, navedeni poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom IV stepena (SSS), i to 44,25%, slijedi potražnja za radnicima srednje stručne spreme III stepena (KV) – 35,43%, te za radnike za jednostavne poslove tj. bez kvalifikacija 11,70%. Od ukupne iskazanih potreba, 6,90% se odnosi na radnike sa visokom stručnom spremom (VSS).

Prema iskazanim potrebama poslodavaca u okviru ovog istraživanja najtraženija zanimanja III i IV stepena srednje stručne spreme u 2019. godinu su: šivač, krojač i tekstilni radnik; obučar; prodavač-trgovac; zavarivač; vozač; bravar; stolar; konobar; kuhar; zidar. Najtraženija zanimanja visoke stručne spreme u 2019. godinu su: mašinski inženjer; ekonomista; doktor medicine i stomatolog; el. inženjer - informatičar; građevinski inženjer; pravnik.

Kao razloge nedostatka određenih profila zanimanja, poslodavci navode nedostatak potrebnih kvalifikacija radnika (25,97%), visoka izdvajanja za poreze i doprinose (18,20%), da kandidati ne prihvataju radno vrijeme poslodavca (12,38%), te

nedostatak poticajnih sredstava za obuku (11,92%) i nedostatak potrebnog radnog iskustva kandidata (8,05%). Anketirani poslodavci nove zaposlenike najčešće traže putem ličnih kontakata (39,22%), dok 35,33% koristi usluge javnih službi za zapošljavanje u vidu posredovanja u zapošljavanju.

Vezano za saradnju sa javnim službama za zapošljavanje, najviše anketiranih poslodavaca – više od trećine - je istaklo da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja (36,66%) i oglašavanja radnih mjesta (17,16%).

3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (član 28) propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje u skladu sa ovim i drugim zakonima. Federalni zavod, prema ovom zakonu, dodjeljuje kantonalnim službama za zapošljavanje nedostajuća sredstva za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

3.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utječu na dužinu trajanja naknade. U 2018. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 10.487 nezaposlenih osoba, što u odnosu na 2017. godinu predstavlja smanjenje broja korisnika ovog prava za 1.212 ili 10,3%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje su utrošile 48.960.818 KM, što je za 2.954.288 KM manje nego u 2017. godini.

3.2. Zdravstveno osiguranje

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uslovima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje. Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog utjecaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i

kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.

S tim u vezi Federalni zavod je u novembru 2018. godine ponovo pokrenuo inicijativu prema kantonalnim skupštinama i zavodima zdravstvenog osiguranja da se stopa doprinosa na osnovicu za obavezno zdravstveno osiguranje nezaposlenim osobama uskladi u svima kantonima. Prijedlog Zavoda je da iznos od 6,00 KM bude okvirni iznos za obavezno zdravstveno osiguranje po nezaposlenoj osobi.

U izvještajnom periodu u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bila je obuhvaćena prosječno mjesečno 226.181 nezaposlena osoba, što u odnosu na 2017. godinu predstavlja smanjenje broj korisnika ovog prava za 12.490 ili 5,2%. Za ovu namjenu kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 21.232.354 KM, što je za 950.923 KM manje nego u 2017. godini.

3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uslova za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U 2018. godini ovo pravo u Federaciji BiH prosječno mjesečno je ostvarivalo je 412 nezaposlenih osoba, što je za 60 osoba ili 17% više nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 1.336.694 KM, što je za 1.190.113 KM manje nego u 2017. godini.

3.4. Ostali transferi

Ostali transferi se odnose na Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla („Službene novine Federacije BiH“, broj: 5/07).

Po ovom osnovu u 2018. godini isplaćeno je ukupno 394.153,24 KM, od čega se cjelokupan iznos sredstava odnosi na JU „Službu za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona“ Bihać. Isplata sredstava se odnosila na materijalno i socijalno zbrinjavanje - novčanu naknadu za radnike koji su otpušteni s posla zbog pokrenutih stečajnih postupaka u sljedećim firmama u Unsko-sanskom kantonu: Kombiteks, Amratex, DI Sanica, Polietilenka, ŠIP Una, TKA Cazin, Sana Ključ i Novitet Bosanski Petrovac.

3.5. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

S obzirom na to da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju određenim kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, kao i zbog određenog broja korisnika koji primaju novčanu naknadu duži period, te kantonalne službe za zapošljavanje nisu mogle uredno izmirivati svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. U skladu sa čl. 49. i 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje, osim službi za zapošljavanje: Bosansko-podrinjskog, Srednjobosanskog, Zapadnohercegovačkog i Kantona Sarajevo, podnijele su Federalnom zavodu zahtjeve za uplatu nedostajućih

novčanih sredstava za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim i planiranim finansijskim sredstvima, izvršio uplatu nedostajućih sredstava u iznosu od od 4.827.097,95 KM, što je za 5.874.282,05 KM ili 54,89% manje nego u 2017. godini, što ukazuje na postepenu stabilizaciju finansijskog stanja u kantonalnim službama za zapošljavanje usljed povećanja zaposlenosti i poboljšane naplate doprinosa.

Tabela 5: Pregled isplate nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

Red. broj	Kanton	Isplaćena sredstva (KM)
1.	Unsko-sanski	1.089.032,40
2.	Posavski	117.741,00
3.	Tuzlanski	319.691,94
4.	Zeničko-dobojski	2.316.631,90
5.	Hercegovačko-neretvanski	956.245,00
6.	Kanton 10	27.755,71
UKUPNO		4.827.097,95

3.6. Rješavanje u drugostepenom postupku

U skladu sa članom 35. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovu nezaposlenosti. U izvještajnom periodu izjavljeno je 555 žalbi protiv prvostepenih rješenja. Sa neriješenim žalbama prenesenim iz 2017. godine (57), u rješavanju je bilo 612 predmeta, što je za 60 predmeta ili 12% više u odnosu na 2017. godinu. Riješena su 532 predmeta (57 iz 2017. i 475 iz 2018. godine), i to: 272 žalbe su odbijene, 40 žalbi je uvaženo i predmet meritorno riješen u drugostepenom upravnom postupku, 157 žalbi je uvaženo i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a 6 žalbi je urađeno na drugi Zakonom o upravnom postupku propisan način (odbačena, ustupljena drugom organu, prvostepeni organ riješio). Ostalo je neriješeno 80 predmeta. Kod kantonalnih sudova pokrenuto je 30 upravnih sporova.

3.7. Aktivnosti poduzete radi očuvanja finansijske stabilnosti u kontekstu pokrenutih sudskih postupaka demobiliziranih branilaca

U periodu od pokretanja prvih postupaka za usklađivanje novčanih naknada demobiliziranih branilaca, a za koje je procijenjeno da je potrebno izdvojiti 97.772.623,80 KM, Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje kontinuirano su poduzimali sve zakonske aktivnosti u cilju rješavanja problema usklađivanja naknada po zahtjevima demobiliziranih branilaca, s obzirom da je ovaj problem mogao uticati na finansijsku likvidnost, stabilnost i održivost, kako kantonalnih službi za zapošljavanje tako i Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Nakon što je Odlukom Ustavnog suda BiH donesenom 17.09.2013. godine usvojena apelacija Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar i utvrđena povreda člana II/3. e) Ustava Bosne i Hercegovine i iz koje proizilazi da se u izvršnom postupku ne mogu usklađivati novačane naknade demobiliziranih branilaca uslijedile su u kantonalnoj Službi za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona, te u Službi za zapošljavanje Županije

Zapadnohercegovačke dvije nove vrste postupaka kojim se faktički i dalje tražilo usklađivanje već isplaćenih iznosa ovih naknada sa 25% prosječne plaće u Federaciji BiH iz prethodne godine

Međutim, nakon što su kantonalni sudovi u Mostaru i Širokom Brijegu donosili pravomoćne odluke kojim se odbijaju tužbe demobiliziranih branilaca radi donošenja rješenja o faktičkom usklađivanju novčane naknade čime je potvrđeno stajalište Federalnog zavoda izneseno u drugostepenim postupcima određen broj je po punomoćnicima Vrhovnom sudu Federacije BiH podnosio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. U periodu od 01.01.2015. do 31.12.2017. godine protiv presuda kantonalnih sudova u Mostaru i Širokom Brijegu podneseno je 196 zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke od kojih je riješeno 133 zahtjeva a rješavanje preostalih istovjetnih predmeta je u toku.

Vrhovni sud Federacije BiH, donošenjem prve presude Broj:08 0 U 002044 14 U vp od 30.4.2018 godine je odlučio da se odbija zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke i od tada se i ostali podneseni zahtjevi rješavaju na taj način.

Cijeneći činjenicu da je Vrhovni sud Federacije BiH donio presudu o odbijanju zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke kojima su odbijeni zahtjevi demobiliziranih branilaca, te činjenicu da su se prilikom podnošenja zahtjeva i pokretanja sudske postupke podnosioci zahtjeva pozivali da osnov njihovog tužbenog zahtjeva proizlazi iz odredbi Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, br. 61/06, 27/08 i 32/08), a da je 27.02.2010 stupio na snagu Zakon o prestanku važenja Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), kojim je utvrđeno da stupanjem na snagu ovog zakona se neće uzimati u razmatranje novi zahtjevi za utvrđivanje prava na novčanu naknadu demobiliziranih branilaca, to proizlazi da više ne postoji rizik da temeljem odredbi Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, br. 61/06, 27/08 i 32/08) mogu nastupiti novčane obaveze koje mogu utjecati na finansijsku likvidnost, stabilnost i održivost, kako kantonalnih službi za zapošljavanje tako i Federalnog zavoda.

3.8. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

U skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod, kao organ nadležan za provođenje pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, u 2018. godini primio je 546 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, na propisanim obrascima u skladu sa operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provođenje ugovora o socijalnom osiguranju, a što je za 86 zahtjeva manje nego u 2017. godini. Sa neriješenim predmetima prenesenim iz 2017. godine (32), u rješavanju je bilo 578 predmeta. Od ukupno primljenih 546 zahtjeva riješeno je 507 (93%) a ostalo je neriješeno 39 (7%) zahtjeva.

Od ukupnog broja primljenih zahtjeva po Sporazumu potpisanom između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), Federalni zavod je u izvještajnom periodu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavio na daljnji postupak 116 (Srbija 110 i Crna Gora 6) uvjerenja o periodima osiguranja navršenim u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Srbiji za 21 i Republici Crnoj Gori za jednog osiguranika iz Federacije BiH.

U skladu sa Ugovorom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dostavljena su 124 uvjerenja o stažu osiguranja u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Hrvatskoj za 41 osiguranika iz Federacije BiH.

Isto tako, u skladu sa Sporazumom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije („Službeni glasnik BiH“, broj 8/07), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH na daljnji postupak dostavljeno je 181 uvjerenje o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sloveniji za 26 osiguranika iz Federacije BiH.

3.9. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Za izvršenje obaveze koja proističe iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), a koja se odnosi na izdvajanje 10% planiranih sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja radi finansiranja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, Federalni zavod je, nakon uvida u pravdanje sredstava uplaćenih u 2017. godini, izvršio planiranu uplatu sredstava u 2018. godini u iznosu od 3.792.250,00 KM, što je za 1.780.250,00 KM više nego u 2017. godini.

4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Strategijom jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, Doktrinom rada javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH i Programom rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2018. godinu, iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje provedene su različite mjere aktivne politike zapošljavanja.

U izvještajnom periodu osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodne tri godine, a srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera i programa iz 2018. godine, naročito za mlade, dugotrajno nezaposlene osobe, žene i druge kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba.

Realizacijom mjera i programa aktivne politike zapošljavanja u 2018. godini Federalni zavod za zapošljavanje je dao doprinos ostvarivanju ciljeva u pogledu učinkovitog finansiranja i povećanog opsega aktivnih mjera na tržištu rada, poboljšanja pristupa i lakše integracije na tržištu rada, naročito za mlade, dugotrajno nezaposlene i ostale kategorije nezaposlenih osoba.

Važno je istaći da su u 2018. godini javni pozivi za učešće u realizaciji mjera i programa aktivne politike zapošljavanja objavljivani u više navrata tokom cijele godine, kako bi se obuhvatili poslodavci u različitim poslovnim ciklusima i sa različitim intenzitetom i područjem poslovanja.

Mjere i programi aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bili usmjereni na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje – registraciju samostalne djelatnosti,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada.

Provođenjem navedenih mjera i programa aktivne politike zapošljavanja uz stvaranje za sve jednakih mogućnosti u pristupu tržištu rada, nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, radi jačanja njihove konkurentnosti i stvaranja uslova za sticanje radnih vještina potrebnih na tržištu rada, te sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, tj. brže integracije na tržište rada.

Da bi se postigao što veći stepen pravičnosti, kao i prethodnih godina, u realizaciji ovih mjera nisu mogli učestvovati:

- poslodavci koji ne izmiruju redovno obaveze po osnovu poreza i doprinosa,
- poslodavci evidentirani u Registru novčanih kazni zbog duga neplaćenih novčanih kazni i troškova postupka, jer sa zaposlenikom nisu zaključili ugovor o radu – rad na crno,
- poslodavci koji su koristili kreditna ili bespovratna sredstva iz poticajnih mjera Federalnog zavoda i kantonalnih/županijskih službi za zapošljavanje a nisu ispoštovali obaveze u skladu sa zaključenim ugovorima, odnosno nisu zaposlili predviđen broj radnika i/ili ne vraćaju redovno dobivena sredstva.

4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina

Tokom 2018. godine osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu. Također, u 2018. godini dovršene su aktivnosti u vezi s realizacijom Uredbe o poticanju zapošljavanja.

4.2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2018

Finansijska sredstva za realizaciju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2018 u iznosu od 40.000.000 KM osigurao je Federalni zavod za zapošljavanje.

Program se provodi s ciljem sufinansiranja zapošljavanja najmanje 11.000 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći socijalnu i rodnu i drugu osjetljivost, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti. U odnosu na prethodne programe, u sklopu ovog programa implementirane su četiri nove mjere, i to: Zapošljavanje žena 2018, Doprinos 500, Tražim poslodavca 2018 i Služba u zajedničkim projektima 2018.

Tabela 6: Pregled realizacije mjera uz programa sufinansiranja zapošljavanja 2018

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba	Period sufinansiranja u mjesecima
Prvo radno iskustvo 2018	394	2.228.364	637	6/12
Zapošljavanje žena 2018	690	3.285.037,92	1.160	6/12
Prilika za sve 2018 – mogućnost produženog sufinansiranja	1.921	10.015.156,20	4.441	6/12
Doprinos 500 - 2018	51	257.266	92	6

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba	Period sufinansiranja u mjesecima
Periodično/sezonsko zapošljavanje 2018	936	2.779.840,85	1.455	do 6
Javni radovi 2018	35	159.965	138	do 3
Tražim poslodavca 2018	310	1.170.423,46	357	6/12

4.2.1. „Prvo radno iskustvo 2018“

U sklopu realizacije ove mjere do kraja 2018. godine zaključena su 394 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 2.228.364 KM, radi zapošljavanja 637 mladih bez radnog iskustva u struci, visoke i srednje stručne spreme, od čega 321 žene (50,39%).

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa visokom stručnom spremom (424 ili 66,56%) i srednjom stručnom spremom (166 ili 26,05%), te kvalifikovanih osoba (47 ili 7,37%). Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 25 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 18 mjeseci.

4.2.2. „Zapošljavanje žena 2018“

Do kraja 2018. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 690 poslodavaca sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 3.285.037,92 KM, radi zapošljavanja 1.160 žena.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je žena sa srednjom stručnom spremom (439 ili 37,84%), visokom stručnom spremom (329 ili 28,36%) i kvalifikovanih žena (193 ili 16,63%). Prosječna dob sufinansiranih žena je 33 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 32 mjeseca, što znači da su i ovom mjerom u znatnom obimu obuhvaćene dugotrajno nezaposlene osobe.

4.2.3. „Prilika za sve 2018 – mogućnost produženog sufinansiranja zapošljavanja“

U sklopu realizacije ove mjere do kraja 2018. godine zaključen je 1.921 ugovor sa poslodavcima iz privatnog sektora ukupne vrijednosti od 10.015.156,20 KM, radi zapošljavanja 4.441 osobe, od čega 1.693 žene (38,12%).

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (1.892 ili 42,60%) i kvalifikovanih osoba (1.546 ili 34,81%), slijede nekvalifikovani (656 ili 14,77%), osobe sa visokom stručnom spremom (319 ili 7,18%) i osobe sa višom stručnom spremom (28 ili 0,63%). Prosječna dob sufinansiranih osoba iznosi 25 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 18 mjeseci.

4.2.4. „Doprinos 500 – 2018“

Do kraja 2018. godine u realizaciju ove mjere, koja podrazumijeva refundiranje iznosa uplaćenih obaveznih doprinosa u visini od 500 KM, s ciljem motiviranja poslodavaca za isplatu veće plaće radniku, uključen je 51 poslodavac isključivo iz privatnog sektora sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 257.266 KM, a zaposlene su 92 osobe, od čega 32 žene ili 34,78%.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je kvalifikovanih osoba (31 ili 33,69%) i osoba sa srednjom stručnom spremom (28 ili 30,43%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 36 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 26 mjeseci.

4.2.5. „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2018“

Kroz realizaciju ove mjere u 2018. godini zaključeno je 936 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti 2.779.840,85 KM, a zaposleno je 1.455 osoba, od čega 465 žena ili 31,95%.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (675 ili 46,39%) i kvalifikovanih osoba (408 ili 28,04%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 33 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 32 mjeseca, što znači da su i ovom mjerom u znatnom obimu obuhvaćene dugotrajno nezaposlene osobe.

4.2.6. „Javni radovi 2018“

Do kraja 2018. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 35 poslodavaca sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 159.965 KM, a zaposleno je 138 osoba, od čega 15 žena ili 10,86%, kroz vremenski ograničeni radni angažman i društveno koristan rad do tri mjeseca (npr. zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna zaštita, pomoć starima i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i dr.).

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je kvalifikovanih (58 ili 42,02%) i nekvalifikovanih osoba (43 ili 31,15%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 39 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 51 mjesec, što znači da su i ovom mjerom u znatnom obimu obuhvaćene dugotrajno nezaposlene osobe.

4.2.7. „Tražim poslodavca 2018“

Cilj ove mjere, koja je fokusirana na nezaposlene osobe, je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se pojača njihova motivacija za aktivno traženje posla. Do kraja 2018. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 310 poslodavaca sa kojima su zaključeni ugovori na period od šest i 12 mjeseci ukupne vrijednosti 1.170.423,46 KM, a zaposleno je 357 osoba, od čega 190 žena ili 53,22%.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (148 ili 41,45%) i visokom stručnom spremom (84 ili 23,52%), te kvalifikovanih osoba (74 ili 20,72%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 33 godine, a u prosjeku su bile nezaposlene 29 mjeseci.

4.2.8. „Služba u zajedničkim projektima 2018“

U cilju uvažavanja regionalnih specifičnosti na tržištu rada ovom mjerom se omogućava sufinansiranje zapošljavanja i obuke za povećanje kompetencija i stjecanja dodatnih znanja i vještina nezaposlenih osoba bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, i to kroz partnerstvo službi za zapošljavanje sa poslodavcima i drugim organizacijama i institucijama. Svako uspostavljeno partnerstvo je bilo predmet odgovarajućeg sporazuma, a na koji Federalni zavod daje saglasnost.

Tabela 7: Pregled realizacije programa po mjeri „Služba u zajedničkim projektima 2018“

Kanton/ Služba	Broj programa	Ukupna vrijednost	Obuka	Zaposleni
Unsko-sanski kanton	1	36.000	0	6
Posavski kanton	3	175.950	13	29
Tuzlanski kanton	1	120.000	0	5

Zeničko-dobojski kanton	8	418.100	125	95
Bosansko-podrinjski kanton	3	218.000	0	104
Srednjobosanski kanton	27	627.750	15	106
Hercegovačko-neretvanski kanton	10	562.800	126	95
Zapadnohercegovački kanton	5	194.850	3	47
Sarajevo	48	975.450	179	157
Kanton 10	4	37.900	46	5
Ukupno	110	3.366.800	507	649

4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2018

Cilj Programa Start up 2018 je poticati osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH na samozapošljavanje, pokretanjem djelatnosti na period od 12 mjeseci, kao i na zapošljavanje drugih osoba sa evidencije nezaposlenih na period od šest mjeseci. Ciljna grupa aplikanti/korisnici sredstava su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stepen obrazovanja i dob. U okviru ovog programa realizirane su sljedeće mjere:

4.3.1. „Poduzetništvo za mlade 2018“

U realizaciju ove mjere, do kraja 2018. godine, uključeno je 327 mladih osoba sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 1.343.286 KM, od kojih je 248 osoba registrovalo djelatnost, a 79 osoba zaposleno u tim djelatnostima. Od ukupnog broja osoba obuhvaćenih ovom mjerom, 115 ili 35,16% su žene.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (174 ili 53,21%), te kvalifikovanih osoba (91 ili 27,82%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 27 godina, a u prosjeku su bile nezaposlene 24 mjeseca.

4.3.2. „Poduzetništvo za žene 2018“

Do kraja 2018. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 209 žena sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 907.796 KM, od kojih su 174 žene registrovale djelatnost a 35 žena zaposleno je u tim djelatnostima.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je žena sa srednjom stručnom spremom (100 ili 47,84%), te kvalifikovanih žena (46 ili 22%). Prosječna dob sufinansiranih osoba je 41 godinu, a u prosjeku su bile nezaposlene 54 mjeseca, što znači da su i ovom mjerom u znatnom obimu obuhvaćene dugotrajno nezaposlene osobe.

4.3.3. „Poduzetništvo za sve 2018“

Do kraja 2018. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 605 osoba sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti od 2.427.623, od kojih je 496 osoba registrovalo djelatnost a 109 osoba zaposleno u tim djelatnostima. Od ukupnog broja osoba obuhvaćenih ovom mjerom 146 ili 24,13% su žene.

Prema obrazovnoj strukturi, najviše je kvalifikovanih osoba (256 ili 42,31%), te osoba sa srednjom stručnom spremom (209 ili 34,54%). Prosječna dob osoba čije je samozapošljavanje sufinansirano iznosi 41 godinu, a u prosjeku su bile nezaposlene 65 mjeseci, što znači da su i ovom mjerom u znatnom obimu obuhvaćene dugotrajno nezaposlene osobe.

4.4. Program pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2018

U okviru ovog programa u 2018. godini potpisani su ugovori sa 17 poslodavaca o sufinansiranju obuke u konkretnom poslovnom okruženju za 75 osoba, od kojih će 65 zasnovati radni odnos na period od najmanje šest mjeseci. Od ukupnog broja sufinansiranih osoba obuhvaćenih ovim programom 58% su žene. Prosječna dob ovih osoba je 29 godina, a prosječna dužina nezaposlenosti je 17 mjeseci. Prema kvalifikacionoj strukturi, najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom - IV stepen (34 ili 45%), te osoba sa III stepenom (20 ili 27%) i nekvalifikovanih osoba (15 ili 20%). Ukupna vrijednost potpisanih ugovora u izvještajnom periodu iznosi 115.297,20 KM.

4.5. Program zapošljavanja Roma u 2018. godini

Program zapošljavanja Roma u 2018. godini se provodi u skladu sa Memorandumom o razumijevanju o implementaciji Akcionog plana Bosne i Hercegovine s ciljem sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći njihovu socijalnu, rodnu i drugu osjetljivost, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada i sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti. U sklopu realizacije ovog programa zaključeno je 26 ugovora ukupne vrijednosti 426.000 KM, radi zapošljavanja 71 Roma, od čega 49 ili 69,01% muškaraca prosječne dobi od 37 godina, te 22 ili 30,99% žena prosječne dobi od 38 godina. Također, zaključeno je 14 ugovora ukupne vrijednosti 70.000 KM, radi samozapošljavanja 14 Roma, od čega osam muškaraca ili 57% prosječne dobi od 45 i šest Romkinja ili 43% prosječne dobi od 47 godina. Prema obrazovnoj strukturi, zaposleno je 55 nekvalifikovanih osoba, 15 osoba sa srednjom stručnom spremom, 14 kvalifikovanih osoba i jedna osoba sa visokom stručnom spremom. Prosječna dob sufinansiranih osoba je 47 godina i u prosjeku su bile nezaposlene 28 mjeseci, a dvoje su osobe mlađe od 30 godina.

4.6. Finansiranje projekata sa drugim organizacijama i institucijama

U izvještajnom periodu nastavljena je saradnja između Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, ministarstava za boračka pitanja, ministarstava za obrazovanje, javnih univerziteta u Federaciji BiH, omladinskih, studentskih i drugih udruženja u svrhu sufinansiranja zapošljavanja, obuke i volontiranja, ali i sajamskih i drugih aktivnosti ukupne vrijednosti 3.485.545 KM.

Tabela 8: Pregled realizacije zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama

Naziv projekta /programa	Partneri Federalnog zavoda u realizaciji projekata/programa	Broj projekata/programa	Sredstva - učešće Zavoda	Broj osoba
Zajednički projekti zapošljavanja i obuke s drugim organizacijama i institucijama	Službe za zapošljavanje ZDK, HNK, ZHK i K10 Agroprojekat - stručne, naučne i tehničke djelatnosti, općine Zavidovići, Maglaj i Žepče Asocijacija za ekonomski razvoj – REDAH, Općina Čapljina, Srednja škola Čapljina, Turistički klaster Hercegovina i Turistička zajednica HNK Mabog Gumanović Udruženje građanki Grahovo, Općina Bosansko Grahovo, Ministarstvo rada, zdravlja i socijalne skrbi K10 Arceromittal Zenica d.o.o. Trgovinska komora ZDK Centar za socijalni rad Posušje ISRA igraonica d.o.o. Udruženje poslovnih žena BiH, USAID/ SWEDEN/FARMA II Udruženje medicinskih sestara i tehničara u Federaciji BiH Udruženje Nova sigurnosna inicijativa Nsoft d.o.o. RM-LH d.o.o. Udruga Impetro-Mostar	17	1.064.847	742
Projekti s omladinskim i studentskim udruženjima	Udruženje Inkubator društvenih inovacija - MUNJA Udruženje studenata elektrotehnike Evrope -Lokalni komitet Sarajevo- EESTEC LC Sarajevo Ekonomski fakultet Sveučilišta uMostaru	3	25.000	-
Projekti volontiranja	Centar za razvoj omladinskog aktivizma – CROA, općine i škole iz KS, HNK, ZHK i BPK Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II - Sarajevo	2	9.000	1.100
Programi sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih/nestalih/demobiliziranih branilaca i ratnih vojnih invalida	Vlade i službe za zapošljavanje TK, ZDK, BPK, SBK, HNK, ZHK	6	777.000	177
Programi sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom obrazovanju u redovnoj nastavi u Federaciji BiH	Kantonalna ministarstva obrazovanja	10	550.000	90
Programi sufinansiranja zapošljavanja asistenata i viših asistenata u javnim univerzitetima/sveučilištima	Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Bihaću, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Sveučilište u Mostaru i službe za zapošljavanje KS, TK, ZDK, USK i HNK	6	1.027.200	107
Edukacija asistenata djeci s poteškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnim ustanovama	Socijalno-edukativni centar SEC		17.280	80
Sajmovi zapošljavanja	Služba za zapošljavanje ZDK Služba za zapošljavanje SBK	2	15.218	-

4.7. Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja

Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolving kreditne linije realizuje se posredstvom Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, u svrhu pružanja posebnih uslova za one korisnike koji imaju mogućnost i potrebu za novim zapošljavanjem ili samozapošljavanjem.

Iznos kredita je:

- za industriju 25.000 KM po novozaposlenom radniku,
- za zanatstvo i usluge 15.000 KM po novozaposlenom radniku,
- za poljoprivrednu proizvodnju 10.000 KM po novozaposlenom radniku.

Rok otplate kredita za kreditnu liniju ZZ-260/revolving je do sedam (7) godina za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, uključujući *grace* period. Na zahtjev korisnika kredita, rok otplate kredita može biti i kraći. *Grace* period je do 12 mjeseci za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, a dvije godine za poljoprivrednu proizvodnju – zasadi. Kamatna stopa za kreditnu liniju gdje rizik snosi banka je 4% za industriju, zanatstvo i usluge (2% kamata RB FBiH + 2% kamata poslovne banke) i 3% za poljoprivrednu proizvodnju (1,5% kamata RB FBiH + 1,5% kamata poslovne banke). Kredit za kreditnu liniju OZO-010, namijenjenu za održavanje zaposlenosti, utvrđuje se u minimalnom iznosu od 15.000 KM do najviše 500.000 KM ili 5.000 KM po zaposlenom. Rok otplate je do 36 mjeseci, uključujući i *grace* period do šest mjeseci. Kamatna stopa se utvrđuje u visini 5% fiksno na godišnjem nivou. U 2018. godini nije bilo novih aktivnosti koje se odnose na Program dugoročnih plasmana za poticaj zapošljavanja.

4.8. Programi i mjere kantonalnih službi za zapošljavanje

Pored sredstava koje je Federalni zavod obezbijedio u 2018. godini, kantonalne službe za zapošljavanje su svojim sredstvima, uz pomoć kantonalnih vlada ili iz drugih izvora započele implementaciju sljedećih programa:

Tabela 9: Pregled aktivnosti kantonalnih službi za zapošljavanje

Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor finansiranja	Ukupno predviđena sredstva	Broj osoba
Tuzlanski	Program zapošljavanja Roma 2018	Romi	Budžet TK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	45.000	6
	Program sufinansiranja obavljanja stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa /volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica	Nezaposlene osobe sa VSS iz reda boračke populacije	Budžet TK, Ministarstvo za boračka pitanja	358.906,68	99
Zeničko-dobojski	Program sufinansiranja zapošljavanja VSS, VŠS, SSS i KV mladih osoba bez radnog iskustva u 2018/2019 godini	Nezaposlene osobe dobi do 35 godina, bez radnog iskustva	Grant sredstva Vlade ZDK	690.000	183
Bosansko-podrinjski	Program stručnog osposobljavanja 2018	Nezaposlene osobe VSS, bez radnog iskustva, starosne dobi do 35 godina	Služba za zapošljavanje BPK	130.000	44
	Program obuke u 2018. godini (informatika, engleski i njemački jezik)	Nezaposlene osobe, bez obzira na dob i stepen stručne spreme	Služba za zapošljavanje BPK	20.000	65

Hercegovačko-neretvanski	Uspostava centra za obuku i prekvalifikaciju Čapljina	Nezaposlene osobe	EU, MOR	455.188,20	150
	Program Trgovac pojedinac	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	182.400	76
	Program Prilika za sve	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	1.213.000	337
	Program zapošljavanja asistenata 150+	Nezaposlene osobe VSS	Služba za zapošljavanje KS	2.028.000	130
	Program zapošljavanja doktora medicine	Doktori medicine	Služba za zapošljavanje KS	249.600	160
	Služba u zajedničkim projektima	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	54.000	8
	Samozapošljavanje mladih do 35 godina	Mladi dobi do 35 godina	Služba za zapošljavanje KS	846.000	79
	Obuka za poznatog poslodavca	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	219.800	59
	Klub za traženje posla	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	12.000	150
	Javni radovi	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	550.556	385
	Javni radovi 570+	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	1.006.620	452
	Zapošljavanje doktora medicine	Doktori medicine	Služba za zapošljavanje KS	842.400	0
	Program zapošljavanja branilaca	Nezaposleni branioци	Služba za zapošljavanje KS	64.800	18
	Program zapošljavanja branilaca ⁵	Nezaposleni branioци	Služba za zapošljavanje KS	226.800	-
	Program obuke i zapošljavanja programera u IT sektoru ⁶	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	187.200	-
Sarajevo					

Za realizaciju navedenih mjera i programa ukupno su predviđena sredstva u iznosu od 9.382.270,88 KM, kojim je do kraja 2018. godine obuhvaćeno 2.257 osoba.

4.9. Unapređenje procesa posredovanja u zapošljavanju i savjetodavnog rada

U 2018. godini posredovanjem službi za zapošljavanje zaposleno je 55.587 osoba, a s obzirom na to da poslodavci nemaju zakonsku obavezu prijavljivanja potreba za radnicima, službe za zapošljavanje su došle do saznanja o potrebama za popunjavanjem dodatnih 24.164 radnih mjesta iz drugih izvora informiranja (internet, novine i sl.) a koje su i objavile putem web stranica i oglasa u općinskim biroima za zapošljavanje. U 2018. godini Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je usvojilo novi Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja, (Službene novine Federacije BiH broj: 74/18) kojim je regulirano da službe za zapošljavanje provode grupno informiranje, individualno savjetovanje, individualne konsultacije i pripremu za rad u sklopu kojih je predviđena izrada individualnog plana zapošljavanja, u cilju motiviranja i poticanja nezaposlenih osoba na aktivno traženje i brže pronalaženje zaposlenja.

Također, u 2018. godini nastavljena je implementacija uvođenja savremenih metoda u radu tzv „Reformskog paketa“ (unapređenje savjetodavne funkcije i funkcije posredovanja u zapošljavanju, uspostavljanje novog pristupa u radu sa korisnicima usluga, te uvođenje sistema za praćenje ostvarenog učinka) uz podršku

⁵ Javni poziv za učešće u ovom programu je objavljen krajem 2018. godine, a zaključivanje ugovora o sufinansiranju zapošljavanja počinje u 2019. godini.

⁶ Javni poziv za učešće u ovom programu je objavljen krajem 2018. godine, a zaključivanje ugovora o sufinansiranju zapošljavanja počinje u 2019. godini.

Projekta zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP), koji se finansira iz sredstava Vlade Švicarske.

Nove procedure za organizaciju i provođenje metoda rada sa korisnicima usluga u općinskim biroima za zapošljavanje usvojene su i provode se u službama za zapošljavanje Tuzlanskog, Bosansko-podrinjskog, Hercegovačko-neretvanskog i Kantona Sarajevo, a što posebno podrazumijeva odvajanje savjetodavnog od evidentičarskog tj. administrativnog posla. Aktivnosti iz „Reformskog paketa“ su također započele i u službama za zapošljavanje Posavskog, Zeničko-dobojskog, Srednjobosanskog, Zapadnohercegovačkog, Unsko-sanskog i Kantona 10. U okviru tehničke podrške nevedenog projekta u izvještajnoj godini rekonstruirani su općinski biroi za zapošljavanje Kalesija, Srebrenik, Gračanica, Orašje, Tomislavgrad, Čapljina, a započela je i rekonstrukcija općinskog biroa za zapošljavanje Posušje, radi prilagođavanja primjeni savremenih metoda u radu s nezaposlenim osobama.

Prilikom prvog prijavljivanja na evidenciju nezaposlenih osoba *grupnim informiranjem* u službama za zapošljavanje obuhvaćeno je ukupno 9.290 osoba u 2018. godini, i to kako slijedi: Srednjobosanski (5.212), Zeničko-dobojski (1.315), Kanton Sarajevo (823), Hercegovačko-neretvanski (508), Tuzlanski (478), Bosansko-podrinjski (345), Posavski (320) i Unsko-sanski (289).

U okviru Službe za zapošljavanje Bosansko – podrinjskog kantona nastavljeno je sa realizacijom Mobilnog biroa za zapošljavanje koji predstavlja inovativni pristup u radu sa nezaposlenim osobama iz ruralnih područja.

Individualnim savjetovanjem i konsultacijama utvrđuju se stručne, radne i lične mogućnosti nezaposlene osobe u svrhu definiranja individualnog plana zapošljavanja. Podaci o individualnom savjetovanju se ne mogu upoređivati između službi za zapošljavanje u Federaciji BiH sve dok se ne uspostave jednaki standardi i indikatori za sve službe za zapošljavanje. Tako je u sljedećim službama za zapošljavanje ovim podatkom obuhvaćena i prva prijava i savjetovanje nezaposlene osobe tj. njih 41.740 i to kako slijedi: Unsko-sanski (5.000), Posavski (984), Srednjobosanski (13.017) i Zeničko-dobojski kanton (22.739).

Također, u izvještajnom periodu savjetodavci/savjetnici u općinskim biroima službi za zapošljavanje koje rade po novom modelu rada su proveli ukupno 6.375 individualnih savjetovanja i konsultacija.

Tabela 10: Pregled broja korisnika individualnog savjetovanja i konsultacija

Red. broj	Kanton	Individualno savjetovanje	M	Ž	Mladi do 30 godina	Pronašli zaposlenje
1.	Tuzlanski	443	188	255	305	227
2.	Bosansko-podrinjski	468	271	197	n/a	289
3.	Hercegovačko – neretvanski	442	200	242	411	158
4.	Kanton Sarajevo	5.022	2.006	3.016	2.527	1.422
UKUPNO		6.375	2.665	3.710	3.243	2.096

Početak provođenja aktivnosti definiranih Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanje u Zapadnohercegovačkom i Kantonu 10 se očekuje u 2019. godini.

Od ukupno obavljenih individualnih savjetovanja i konsultacija 42% se odnosi na muškarce, a 58% na žene, a mladih dobi do 30 godina je 51%. Daljim praćenjem nezaposlenih osoba uključenih u savjetodavni proces, utvrđeno je da je 33% osoba nakon savjetovanja pronašlo zaposlenje do kraja 2018. godine.

Individualni plan zapošljavanja predstavlja osnovni instrument u radu sa nezaposlenim osobama i trebao bi da čini osnovu za uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja. U izvještajnom periodu u pet službi za zapošljavanje koje su započele ove aktivnosti izrađeno je 3.698 individualnih planova zapošljavanja za nezaposlene osobe. Također, evidentan je značajan nesrazmjer između broja savjetodavaca/savjetnika i nezaposlenih osoba, što umanjuje obuhvat nezaposlenih osoba.

Tabela 11: Pregled broja Individualnih planova zapošljavanja (IPZ)

Red. broj	Kanton	Ukupno IPZ	M	Ž	Mladi do 30 godina	Pronašli zaposlenje
1.	Posavski	428	216	212	132	167
2.	Tuzlanski	411	175	236	277	187
3.	Bosansko-podrinjski	468	271	197	n/a	289
4.	Hercegovačko – neretvanski	412	191	221	381	158
5.	Kanton Sarajevo	1.965	767	1198	1222	658
UKUPNO		3.684	1.620	2.064	2.012	1.459

Od ukupnog broja izrađenih individualnih planova zapošljavanja 56% se odnosi na žene, a 62% na mlade osobe dobi do 30 godina. Praćenjem statusa nezaposlenih osoba nakon izrade planova utvrđeno je da je 40% osoba pronašlo zaposlenje nakon određenog perioda u 2018. godini, što je više u odnosu na osobe koje su prošle samo proces individualnog savjetovanja, čime je potvrđen značaj izrade ovih planova.

Kada je riječ o obukama za aktivno traženje posla, u toku 2018. godine u dva centra za informiranje, savjetovanje i obuku (CISO) su pružane usluge informiranja, savjetovanja i dvodnevne obuke o aktivnom traženju posla, kao i u profesionalnom informiranju i savjetovanju o daljem izboru zanimanja u osnovnim i srednjim školama.

Tabela 12: Broj korisnika usluga CISO

Red. Broj	Kanton	Ukupno korisnika	M	Ž	Pronašli zaposlenje
1.	Unsko-sanski (Bihać)	309	146	163	72
2.	Posavski (Odžak)	284	165	119	62
UKUPNO		593	311	282	194

Centri su imali ukupno 593 korisnika, a od kojih je 33% pronašlo zaposlenje u 2018. godini. CISO Mostar provodi individualno informiranje i savjetovanje mladih nezaposlenih osoba, kao i psihološka testiranja u svrhu izbora zanimanja, profesionalne rehabilitacije i profesionalne selekcije za poznatog poslodavca.

U sklopu Projekta YEP u šest kantonalnih službi za zapošljavanje uspostavljena je aktivna mjera zapošljavanja „Klub za traženje posla“ koja se realizira u 19 općinskih biroa za zapošljavanje, kako slijedi: Tuzlanski kanton (Kalesija, Tuzla, Živinice, Banovići, Gradačac i Lukavac), Bosansko-podrinjski (Goražde), Hercegovačko-neretvanski (Mostar Odjeljenje I), Kanton Sarajevo (Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilijaš, Hadžići, Ilidža i Vogošća), Unsko-sanski (Cazin) i Srednjobosanski kanton (Novi Travnik, Bugojno, Busovača i Fojnica). U Klubu se provodi grupno savjetovanje dugoročno nezaposlenih, prije svega mladih dobi od 18 do 30 godina koji su na evidenciji nezaposlenih prijavljeni duže od 6 mjeseci, te svih dugoročno nezaposlenih osoba, bez obzira na dob, a koji su prijavljeni na evidenciju nezaposlenih duže od 12 mjeseci. U 2018. godini u aktivnosti klubova za traženje

posla uključeno je 1.138 nezaposlenih osoba, od kojih je u periodu od šest mjeseci 317 (28%) pronašlo zaposlenje. Također, izrađen je i nacrt Radne sveske za nezaposlene osobe kao instrument rada za voditelje klubova.

Tabela 13: Broj korisnika klubova za traženje posla

Red. broj	Kanton	Ukupno	M	Ž	Pronašli zaposlenje
1.	Unsko-sanski ⁷	8	2	6	-
2.	Tuzlanski	337	141	196	88
3.	Bosansko-podrinjski	104	35	69	54
4.	Srednjobosanski	113	48	65	27
5.	Hercegovačko – neretvanski	68	35	33	23
6.	Kanton Sarajevo	508	144	364	125
UKUPNO		1.138	405	733	317

Prema spolnoj strukturi, 64% korisnika Kluba su žene, a 36% muškarci.

4.10. Saradnja sa obrazovnim sistemom

U prethodnoj godini nastavljena je saradnja sa obrazovnim sistemom kroz različite projekte, te provođenje profesionalnog informiranja u osnovnim i srednjim školama, radi upoznavanja učenika o značaju izbora daljeg obrazovanja i uključivanja na tržište rada.

Tabela 14: Broj korisnika profesionalnog informiranja

Red. Broj	Kanton	Ukupno obuhvaćeno osnovnih škola	Ukupno informirano učenika	Ukupno obuhvaćeno srednjih škola	Ukupno informirano učenika
1.	Unsko-sanski	49	2.615	23	2.011
2.	Posavski	7	454	3	312
3.	Zeničko-dobojski	98	3.134	82	3.128
4.	Srednjobosanski	34	923	23	2.603
5.	Bosansko-podrinjski	5	181	3	201
6.	Hercegovačko-neretvanski	45	n/a	28	n/a
7.	Kanton Sarajevo	52	n/a	30	n/a

Pregled stanja na tržištu rada, suficitarna i deficitarna zanimanja, kao i brojne dodatne informacije koje mogu poslužiti u donošenju odluke o smjeru daljeg obrazovanja ili zapošljavanja dostavljene su osnovnim i srednjim školama. Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo je kao i prethodne godine, održala radionice za pedagoge i psihologe u 52 osnovne i 30 srednjih škola. Služba za zapošljavanje Hercegovačko - neretvanskog kantona je jedina služba koja provodi testiranje ličnosti, intelektualnih sposobnosti, profesionalnih interesa i radnih vrijednosti, te savjetovanje o nastavku obrazovanja.

U izvještajnoj godini testiranje profesionalnih interesa i radnih vrijednosti, te savjetovanje o nastavku obrazovanja je provedeno za 56 učenika. U okviru EU projekta "Razvoj kvalifikacionog okvira za cjeloživotno učenje" s ciljem olakšavanja izgradnje i provedba osiguranja kvalitete te reformi u srednjem stručnom obrazovanju VET-u u Bosni i Hercegovini, Federalni zavod je učestvovao u izradi prijedloga „Priručnika za unapređenje VET kvalifikacija“. Priručnik je usko povezan sa Osnovama kvalifikacionog okvira u BiH i Akcionim planom za izradu i provođenje kvalifikacionog okvira u BiH za period 2014. – 2020.

⁷ Podaci se odnose na biro za zapošljavanje Cazin. U izvještajnom periodu održana je jedna radionica zbog nedostatka adekvatnih uslova.

5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SARADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BIH

5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj

Na osnovu Dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj, potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Centralnog ureda za međunarodno stručno posredovanje Savezne agencije za rad Njemačke, i Operativnog protokola za provođenje Dogovora potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH objavljen je Javni poziv za prijavu za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u Njemačkoj po osnovu Triple win programa.

U 2018. godini zaposlenje u Njemačkoj na poslovima njegovatelja dobila je 1.000 osoba iz Bosne i Hercegovine, od čega su 804 osobe iz Federacije BiH. Na program Triple win odnose se 74 osobe, od kojih je 45 osoba iz Federacije BiH, dok su ostali zaposleni po proceduri za poznatog poslodavca.

5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji

U 2018. godini, u skladu sa provođenjem Sporazuma o zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji, zaposleno je 16.090 osoba iz Bosne i Hercegovine, od čega je preko 65% iz Federacije BiH, što je povećanje za 6.167 osoba u odnosu na 2017. godinu.

Najviše su se iz Bosne i Hercegovine tražili radnici sljedećih zanimanja: vozači (razne kategorije, uključujući i međunarodni transport), varioci, tesari, zidari, bravari, elektroinstalateri, fasaderi i druga zanimanja.

5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

U okviru Programa angažiranja studenata iz Bosne i Hercegovine za ferijalni rad tokom ljetnog raspusta u Saveznoj Republici Njemačkoj u 2018. godini, Agencija za rad i zapošljavanje BiH provela je selekciju i odabrala 14 prijave koje je prosljedila u Centralni ured za posredovanje u zapošljavanju stručne radne snage iz inostranstva (ZAV) na dalje postupanje.

Od tog broja, deset prijave su pripadale studentima upisanim na univerzitete u Federaciji Bosne i Hercegovine, a ZAV je do kraja izvještajnog perioda izvršio posredovanje za 10 studenata. Ukupno je sedam studenata prihvatilo ponudu za ferijalni rad.

I prethodnih godina studenti su uglavnom bili angažirani u oblasti hotelijerstva, gastronomije, poljoprivrede i konsaltinga. Radno vrijeme, plaća i ostali radni uslovi usklađeni su sa utvrđenim tarifnim odredbama, a strani studenti na ferijalnom radu na odgovarajućim poslovima ostvarili su ravnopravan status sa njemačkim radnicima.

6. MONITORING I EVALUACIJA

U 2018. godini intenzivirane su aktivnosti monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja s ciljem dobijanja adekvatnih podataka o realizaciji i ocjeni učinkovitosti ovih programa, a radi poboljšanja efikasnosti novih programa.

U sklopu saradnje sa Svjetskom bankom izrađena je evaluacija utjecaja programa/mjere Prilika za sve 2014 koju su vodili eksperti ove institucije. Evaluacijom je utvrđeno da je ova mjera imala pozitivan utjecaj i na vjerovatnoću i na intenzitet zaposlenosti obuhvaćenih osoba koje imaju 21% do 23% veću vjerovatnoću da budu zaposleni 12 do 24 mjeseca duže u odnosu na uporedive nezaposlene osobe iz kontrolne grupe koji nisu obuhvaćeni ovim programom.

Kad je riječ o intenzitetu zaposlenosti, mjerenom brojem dana koje je osoba radila, osobe obuhvaćene realizacijom ovog programa su radili između 33% i 57% više nego nezaposlene osobe iz kontrolne grupe, i to u periodu od 18 i 24 mjeseca.

Analiza heterogenosti pokazuje da su određene grupe nezaposlenih osoba ostvarile veće koristi od ovog programa nego ostale grupe, tj. da je ovaj program imao veći utjecaj na ishode zapošljavanja na osobe dobi 40 i više godina, posebno na one koji su bliže penziji (dobi između 55 i 65 godina), dugoročno nezaposlene i osobe s nižim kvalifikacijama.

Također, izrađen je i Izveštaj o realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2106. Od ukupnog broja nezaposlenih osoba koje su zaposlene na osnovu ovog programa, čak 54% su bile dugotrajno nezaposlene osobe, a 43% osoba su starije od 40 godina, što upućuje na zaključak da su ovim programom znatnim dijelom obuhvaćene teže zapošljive osobe na tržištu rada, sa aspekta njihove dobi i trajanja nezaposlenosti.

Na osnovu monitoringa i evaluacije navedenog programa utvrđeno je da značajan broj osoba čije se zapošljavanje sufinansira ostaje u radnom odnosu i nakon završetka realizacije Programa.

Rezultati evaluacije ukazuju da šest i 12 mjeseci nakon završetka ugovora o sufinansiranju zapošljavanja, u ovisnosti od ciljne grupe i mjere u okviru Programa, u radnom odnosu ostaje u prosjeku od 51% do 65% osoba. Rezultati dobijaju na značaju imajući u vidu činjenicu da su u ovom programu pravo učešća imali poslodavci isključivo iz privatnog sektora.

Najbolja iskoristivost tj. učinkovitost Programa se postiže kod osoba iz naprijed navedenih kategorija (dugotrajno nezaposleni i stariji od 40). Također, i pored smanjene mjesečne subvencije po osobi u odnosu na prethodne godine vladao je izuzetno veliki interes poslodavaca za učešćem u Programu, što je rezultiralo obuhvatom većeg broja nezaposlenih osoba u odnosu na prethodne programe.

Izradom Izveštaja o realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2106 izvršen je zadatak koji je postavljen Projektom podrške zapošljavanju koji finansira Svjetska banka, a koji se implementira po principu dodjele sredstava nakon dokazivanja ostvarenja ciljeva.

Navedenim je potvrđena uspostava sistema monitoringa programa aktivne politike u oblasti zapošljavanja i izrada adekvatnih izvještaja.

Za ovu namjenu u okviru navedenog projekta i kredita Svjetske banke predviđena je podrška u iznosu od 1,5 miliona eura čiji se transfer očekuje u vrlo kratkom roku.

Također, na bazi rezultata i preporuka naprijed pomenutih izvještaja o monitoringu i evaluaciji dokazane su i promjene na dizajnu novih programa aktivne politike zapošljavanja, obuhvatanjem dugotrajno nezaposlenih osoba i osoba dobi starije od 40, kao i osoba sa nižim kvalifikacijama, čime su stvorene pretpostavke za povlačenje dodatnih 0,5 miliona eura.

Pored toga, monitoringom programa aktivne politike zapošljavanja iz 2017. godine utvrđeno je izvršenje indikatora iz Projekta podrške zapošljavanju, a koji se odnose na zapošljavanje najmanje 1.800 mladih nezaposlenih osoba i 5.000 teže zapošljivih nezaposlenih osoba, te je u skladu s tim izvršen transfer prema Federalnom zavodu u iznosu od 3 miliona eura.

Također, na osnovu usvajanja novog Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja, kojim je, između ostalog, utvrđena obaveza profiliranja nezaposlenih osoba na lakše, srednje i teže zapošljive, primljen je transfer u iznosu od 1,5 miliona eura. Svi navedeni iznosi u eurima su transferirani u KM protuvrijednosti.

U sklopu monitoringa programa aktivne politike zapošljavanja iz 2017. godine u saradnji s Jedinicom za implementaciju projekata pri Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, izvršena je i ocjena zadovoljstva korisnika tih programa, te su na skali od 1 do 10 osobe zaposlene po osnovu navedenih programa iskazale vrlo visoku prosječnu ocjenu zadovoljstva programima od 9,78, dok su poslodavci iskazali također visoku prosječnu ocjenu od 8,61.

7. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15), Procedurom za izdavanje radne dozvole od 6.6.2011. godine i Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu, VM broj 249/17 31. oktobra 2017. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 84/2017)⁸, kojima su, između ostalog, definisani uslovi i način izdavanja te kvota radnih dozvola.

U izvještajnom periodu izdato je 1.848 radnih dozvola stranim državljanima na period od tri mjeseca do jedne godine, što je za 106 dozvola više u odnosu na prethodnu godinu. Radne dozvole uglavnom su izdate stranim državljanima koji su osnivači firmi u Federaciji BiH i/ili su u njima lica ovlaštena za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskom prometu, direktori i izvršni direktori. Najviše radnih dozvola izdato je za rad u sljedećim oblastima: trgovina, poslovanje nekretninama, hotelijerstvo i ugostiteljstvo; prerađivačka industrija; umjetnost, zabava i rekreacija; obrazovanje i ostale uslužne djelatnosti. Od 1.848 stranih državljana kojima je data radna dozvola (iz 82 države), 945 je VSS, 17 - VKV, 531 - SSS, 70 - KV, 108 - PK, 170 - NK, te 6-NSS. Razlog izdavanja radnih dozvola strancima sa nižim stepenom

⁸ Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu, VM broj 249/17 31. oktobra 2017. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 84/17), kojom je utvrđeno da godišnja kvota za produženje i novo zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini iznosi 1.590 radnih dozvola, od kojih se na Federaciju BiH odnosi 900. Godišnja kvota za novo zapošljavanje u Federaciji BiH iznosi 370 radnih dozvola, a za produženje već izdatih radnih dozvola 530.

obrazovanja i kvalifikacije jeste to što za određeni broj stranaca upisanih u sudski registar (osnivači firmi- direktori, zamjenici direktora, izvršni direktori), te samostalnih obrtnika po rješenjima službi lokalnih zajednica, u skladu sa važećim propisima u postupku zapošljavanja stručna sprema nije od utjecaja za izdavanje radne dozvole, niti se vrši provjera da li na evidenciji nezaposlenih ima osoba koje ispunjavaju uslove poslodavca.

U skladu sa Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu, Agenciji za rad i zapošljavanje BiH su tromjesečno dostavljani podaci o izdatim radnim dozvolama po djelatnostima i zanimanjima, na dalje postupanje. U 2018. godini od 900 radnih dozvola koje se računaju u kvotu izdato je 486, od kojih se na novoizdate odnosi 244, a na produžene 242. Pored radnih dozvola koje se računaju u kvotu, izdate su 1.362 radne dozvola koje se ne računaju u kvotu prema članu 65 Zakona o strancima.⁹ U svrhu izvještavanja radi ispunjenja uslova za liberalizaciju viznog režima Bosne i Hercegovine, kao i izvještavanja radi izrade Migracionog profila BiH za 2018. godinu, Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavljeni su podaci o izdatim, produženim, poništenim i važećim radnim dozvolama za strance po državama porijekla, djelatnostima, kvalifikaciji, godinama života i spolu.

Tabela 15: Broj izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2018. godini, po kvartalima

2018	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu po članu 79. Zakona	Ukupno izdate radne dozvole
	Produžene	Novoizdate	Ukupno - kvota		
	242	244	486	1.362	1.848

Tabela 16: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2018. godini, po državama i kvalifikacionoj strukturi

Red. br.	Država	Kvalifikaciona struktura							Ukupn ^o
		NS S	NK	PK	KV	SSS	VKV	VSS	
1.	Turska	1	34	24	5	88	4	151	307
2.	Srbija	1	12	65	29	67	2	50	226
3.	Hrvatska	0	7	2	4	47	2	76	138
4.	Kuvajt	0	5	2	2	35	0	73	117
5.	Egipat	0	7	0	0	12	0	97	116
6.	Sirijska Arapska Republika	2	22	0	3	15	0	52	94

⁹ U skladu sa članom 65. Zakona o strancima „Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima: a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslije diplomskom ili doktorskom studiju u BiH; b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu; c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma; d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svog specifičnog znanja; e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora; f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.“

Izveštaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2018. godinu

7.	Saudijska Arabija	0	4	1	0	22	0	61	88
8.	Ujedinjeni Arapski Emirati	0	7	0	0	13	0	49	69
9.	Italija	0	12	1	2	19	4	20	58
10.	Crna Gora	0	5	0	4	27	0	13	49
11.	Slovenija	0	3	0	0	13	1	23	40
12.	Katar	0	6	0	0	10	1	21	38
13.	Kina	0	0	0	3	30	0	4	37
14.	Njemačka	0	3	1	0	11	1	21	37
15.	Jordan	0	5	0	1	10	0	18	34
16.	Sjedinjene Američke Države	0	2	0	0	6	0	24	32
17.	BJR Makedonija	0	2	8	2	14	1	4	31
18.	Libija	0	2	0	1	9	0	17	29
19.	Jemen	0	1	0	2	4	0	17	24
20.	Austrija	0	1	0	7	4	0	11	23
21.	Pakistan	0	2	0	0	1	0	14	17
22.	Bahrein	0	1	0	0	8	0	7	16
23.	Irak	0	0	0	0	2	0	14	16
24.	Ujedinjeno Kraljevstvo	0	0	0	0	4	0	12	16
25.	Indija	0	1	2	0	0	0	9	12
26.	Oman	0	2	0	0	2	0	8	12
27.	Brazil	0	3	0	0	7	0		10
28.	Islamska Republika Iran	0	5	0	0	2	0	3	10
29.	Izrael	0	1	0	0	8	0	0	9
30.	Ukrajina	1		0	1	3	0	4	9
31.	Francuska	0		0	0	1	0	7	8
32.	Libanon	0	1	0	0	1	0	6	8
33.	Nizozemska	0	2	0	0	4	0	2	8
34.	Rumunija	0	2	0	1	2	0	3	8
35.	Slovačka Republika	0	0	0	0	4	0	4	8
36.	Palestinska Teritorija (Zapadna Obala i Pojas Gaze)	0	0	0	0	2	0	4	6
37.	Švedska	1	0	0	1	0	0	4	6
38.	Kanada	0	1	0	0	1	0	3	5

Izveštaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2018. godinu

39.	Poljska	0	0	0	0	1	0	4	5
40.	Španija	0	0	0	0	1	0	4	5
41.	Švicarska	0	0	0	1		0	4	5
42.	Argentina	0	2	0	0	1	0	0	3
43.	Bugarska	0	0	0	0	1	0	2	3
44.	Grčka	0	0	0	0	1	0	2	3
45.	Koreja, Republika	0	1	0	0	1	0	1	3
46.	Ruska Federacija	0	0	0	0	0	0	3	3
47.	Sudan	0	0	0	0	1	0	2	3
48.	Antigva i Barbuda	0	0	0	0	1	0	1	2
49.	Australija	0	0	0	0	0	0	2	2
50.	Belgija	0	1	0	0	0	0	1	2
51.	Danska	0	0	0	0	0	1	1	2
52.	Etiopija	0	1	0	0	0	0	1	2
53.	Japan	0	0	0	0	0	0	2	2
54.	Južna Afrika	0	0	0	0	2	0	0	2
55.	Mali	0	2	0	0	0	0	0	2
56.	Maroko	0	0	0	0	1	0	1	2
57.	Mađarska	0	0	1	0	0	0	1	2
58.	Nepal	0	0	0	0	2	0	0	2
59.	Češka Republika	0	0	0	1	0	0	1	2
60.	Albanija	0	0	0	0	1	0	0	1
61.	Alžir	0	0	0	0	0	0	1	1
62.	Bangladeš	0	0	0	0	0	0	1	1
63.	Bjelorusija	0	0	0	0	1	0		1
64.	Bolivija	0	0	0	0	0	0	1	1
65.	Comoros	0	1	0	0	0	0	0	1
66.	Filipini	0	0	0	0	1	0	0	1
67.	Gana	0	0	0	0	1	0	0	1
68.	Haiti	0	0	0	0	1	0	0	1
69.	Kenija	0	0	0	0	1	0	0	1
70.	Kipar	0	0	0	0	0	0	1	1
71.	Latvija	0	0	0	0	0	0	1	1
72.	Malezija	0	0	0	0	0	0	1	1
73.	Moldova	0	0	1	0	0	0		1
74.	Norveška	0	0	0	0	0	0	1	1
75.	Portugal	0	0	0	0	0	0	1	1

76.	Savez Komora	0	1	0	0	0	0	0	1
77.	Tadžikistan	0	0	0	0	1	0	0	1
78.	Tanzanija	0	1	0	0		0	0	1
79.	Tunis	0	0	0	0	1	0	0	1
80.	Turkmenistan	0	0	0	0	1	0	0	1
81.	Uganda	0	0	0	0	1	0	0	1
82.	Uzbekistan	0	0	0	0	0	0	1	1
UKUPNO		6	171	108	70	531	17	945	1848

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola stranim državljanima, na Kanton Sarajevo se odnosi 61,80%.

Tabela 17: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2018. godini po kantonima i spolu, izraženo u procentima

Kanton	Muškarci	Žene	Ukupno	Procenti
Sarajevo	1029	111	1142	61,80%
Hercegovačko-neretvanski	145	54	199	10,77%
Zeničko-dobojski	125	16	141	7,63%
Tuzlanski	108	14	122	6,60%
Unsko-sanski	69	10	79	4,27%
Srednjobosanski	59	15	74	4%
Zapadnohercegovački	36	6	42	2,27%
Bosansko-podrinjski	19	6	25	1,35%
Posavski	11	5	16	0,87%
Kanton 10	7	1	8	0,43%
Ukupno	1.608	240	1.848	100%

8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

U 2018. godini usvajanjem nove unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta u Federalnom zavodu definiran je novi organizacioni model, te je uspostavljena Jedinica za informacione tehnologije kao samostalna organizaciona jedinica, kao i Jedinica za analizu tržišta rada, statistiku, monitoring i evaluaciju, a u cilju unapređenja aktivnosti u ovoj oblasti. Također, Jedinica interne revizije je stavljena u funkciju. Provođene su i ostale aktivnosti u cilju jačanja institucionalnih kapaciteta kroz unapređenje ljudskih resursa, integriteta institucije, primjene sistema finansijskog upravljanja i kontrola itd.

8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika

U cilju održavanja dostignutog i unapređenja institucionalnog kapaciteta Federalnog zavoda nastavilo se sa kontinuiranom edukacijom zaposlenika radi povećanja nivoa stručnog znanja i socijalno/poslovnih kompetencija.

Ovaj koncept u upravljanju ljudskim resursima provodi se u skladu sa godišnjim Programom edukacije radnika, koji obuhvata niz kontinuiranih aktivnosti (seminari, radionice, radno-edukativni sastanci i dr.), a o izvršenoj edukaciji se sačinjava godišnji izvještaj.

Edukacije zaposlenika su provedene iz sljedećih oblasti: finansije i računovodstvo, finansijsko upravljanje i kontrola, izrada plana integriteta, aktivna politika zapošljavanja, javne nabavke i dr, a sve ovisno o opisu poslova i odgovornosti, te dostignutoj osposobljenosti radnika, kao i iskazanim potrebama i objektivnim mogućnostima.

Također osim edukacije zaposlenika Federalnog zavoda, a u skladu sa svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika, organizirani su radno-edukativni sastanci sa radnicima kantonalnih službi za zapošljavanje iz segmenata tržišta rada, uspostavljanja jedinstvenog informacionog sistema i dr.

U 2018. godini nastavljena je implementacija uvođenja savremenih metoda u radu (unapređenje savjetodavne funkcije i funkcije posredovanja u zapošljavanju, uspostavljanje novog pristupa u radu sa korisnicima usluga, te uvođenje sistema za praćenje ostvarenog učinka) uz podršku Projekta zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP). Projekat se finansira iz sredstava Vlade Švicarske, a implementira ga GOPA BH d.o.o. u saradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH, Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH. U sklopu više ciklusa, u kantonalnim službama za zapošljavanje provedene su sljedeće obuke:

Standardizacija procesa i unapređenje komunikacijskih vještina zaposlenika za rad sa klijentima na šalteru - obuka je realizirana u četiri ciklusa gdje su se obrađivale specifične teme, kao što su: komunikacija sa korisnicima na šalteru, komunikacija u konfliktnim situacijama, prevazilaženje stresa, kao i teme u vezi sa procesom evidencije i postizanja efikasnosti. U izvještajnoj godini, obuku je prošao 81 radnik iz službi za zapošljavanje Zeničko-dobojskog (17), Hercegovačko-neretvanskog (19), Bosansko-podrinjskog (3), Zapadnohercegovačkog (4), Posavskog (3), Tuzlanskog (20), Unsko-sanskog (8), Kantona Sarajevo (17) i Kantona 10 (7).

Uvodna obuka - osnovni nivo obuke organizira se za službe za zapošljavanje koje

su započele sa primjenom „Reformskog paketa“, odnosno kojima predstoji realizacija navedenih aktivnosti. Cilj obuke je prenos osnovnih znanja o novom modelu rada, održavaju je certificirani interni treneri službi za zapošljavanje. U 2018. godini certificirana su 33 savjetodavca u službama za zapošljavanje: Tuzlanskog (13), Hercegovačko-neretvanskog (5), Zapadnohercegovačkog (4), Posavskog (3), Kantona Sarajevo (3) i Kantona 10 (5).

Specijalistička obuka za savjetodavce Nivo 1 - cilj obuke je identificiranje problema sa kojima se savjetodavci susreću u poslovnoj svakodnevnici, kao i unapređenje savjetodavnog procesa sa akcentom na izradu individualnih planova zapošljavanja (IPZ), te efikasan rad šaltera i planiranje saradnje s poslodavcima i usluga posredovanja u zapošljavanju. Obuka se provodi za savjetodavce koji imaju završen ciklus Uvodne obuke. U 2018. godini ovu obuku su uspješno okončala 44 savjetodavca iz službi za zapošljavanje Tuzlanskog (18), Bosansko-podrinjskog (3), Hercegovačko-neretvanskog (8) i Kantona Sarajevo (15).

Specijalistička obuka za savjetodavce Nivo 2 – podrazumijeva obradu sljedećih tema važnih za rad savjetodavaca: aktivna politika zapošljavanja, informacije o tržištu rada, komunikacijske vještine i upravljanje vremenom i stresom. Uslov za pohađanje ove obuke je posjedovanje certifikata o završenoj Uvodnoj obuci i Specijalističkoj obuci za savjetodavce - nivo 1. U 2018. godini ovu obuku su uspješno okončala 44 savjetodavca iz službi za zapošljavanje Tuzlanskog (18), Bosansko-podrinjskog (3), Hercegovačko-neretvanskog (8) i Kantona Sarajevo (15).

Obuka za interne trenere službi za zapošljavanje - u 2018. godini nastavljeno je certificiranje novih internih trenera službi za zapošljavanje. Kroz ovaj koncept treninga cilj je osposobiti trenere – odabrane predstavnike službi za zapošljavanje, da mogu samostalno dizajnirati i provoditi proces treninga, te provoditi njegovu evaluaciju. Uslov za certificiranje je održavanje Uvodne obuke za zaposlenike općinskih biroa za zapošljavanje. Certificirani su interni treneri službi za zapošljavanje, kako slijedi: Unsko-sanski (1), Zeničko-dobojski (1), Zapadnohercegovački (1), Srednjobosanski (1), Posavski (1), Tuzlanski (1), Hercegovačko-neretvanski (1) i Kantona Sarajevo (2).

Obuka za unapređenje rada sa poslodavcima - obuka je organizirana za 38 šefova općinskih biroa za zapošljavanje s ciljem obrade osnovnih postulata strategije i izrade plana saradnje sa poslodavcima, kao i mogućih modaliteta za njihovu praktičnu implementaciju na lokalnom nivou. Obuka je organizirana za službe za zapošljavanje Tuzlanskog (11), Hercegovačko-neretvanskog (7), Bosansko-podrinjskog (3), Posavskog (2), Zapadnohercegovačkog kantona (3), Kantona Sarajevo (9) i Kantona 10 (2).

Također, u okviru proširenja mreže klubova za traženje posla, YEP je organizirao trodnevnu obuku za nove voditelje klubova za traženje posla službi za zapošljavanje Tuzlanskog, Bosansko-podrinjskog i Unsko-sanskog kantona. Obuku su realizirali interni treneri - voditelji klubova.

8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda

U skladu sa Strategijom za prevenciju i borbu protiv korupcije 2015.-2019., Federalni zavod je u 2018. godini izradio Plan integriteta u okviru kojeg su definirane potencijalne rizične specifične i opće oblasti djelovanja Federalnog zavoda. Za navedene oblasti analizirane su potencijalne rizične aktivnosti s aspekta

vjerovatnoće i utjecaja, te su, kao dio Plana integriteta, izrađene mjere i preporuke za unapređenje integriteta Federalnog zavoda. Plan integriteta je dobio saglasnost Agencije za prevenciju i borbu protiv korupcije BiH.

8.3. Primjena finansijskog upravljanja i kontrole

U 2018. godini u okviru uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) izvršena je analiza procesa u Federalnom zavodu, a nakon čega je izrađena Mapa procesa koju sačinjavaju ključni poslovni procesi i procedure u Federalnom zavodu. Mapom procesa obuhvaćena su 33 procesa i 59 procedura.

Također, analizirani su rizici povezani s navedenim procesima koji su ocijenjeni s aspekta vjerovatnoće i utjecaja, čime su formirane pretpostavke za izradu registra rizika, te je s tim u vezi izrađena i Strategija upravljanja rizicima u Federalnom zavodu. Navedenom strategijom utvrđeno je opredjeljenje Federalnog zavoda za aktivan odnos prema upravljanju rizicima i uvođenje kontrolnih mehanizama za smanjenje rizika pri provođenju aktivnosti pri dostizanju strateških i operativnih ciljeva.

9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Zakonska obaveza Federalnog zavoda jeste da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti. Federalni zavod je obezbjedio nesmetano funkcionisanje Jedinstvenog informacionog sistema (JIS-a) u oblasti zapošljavanja kroz odgovarajuće održavanje hardverskih i softverskih komponenti, mrežne opreme, te licenci neophodnih za nesmetan rad Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje.

Ključne funkcije prilagođavanja aplikativnog rješenja, neophodnog za početak vođenja evidencija u skladu su Pravilnikom o evidencijama o oblasti zapošljavanja, koji je stupio na snagu u 2018. godini, uspješno su završene i kantonalnim službama za zapošljavanje je omogućeno da svoj rad baziraju na novim rješenjima. Implementacijom ovog rješenja otvorena je mogućnost procesa ponovne registracije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH koja je predviđena navedenim Pravilnikom.

U toku 2018. godine završena je faza unapređenja, profiliranja i procesuiranja podataka iz starih, autonomnih baza podataka, a nesmetan rad na novom aplikativnom rješenju počeo je u službama za zapošljavanje Posavskog i Srednjobosanskog kantona. Službe za zapošljavanje Tuzlanskog, Zeničko-dobojskog, Unsko-sanskog i Kantona Sarajevo su ušle u probni rad na novom JIS-u i njihov puni produkcijski rad se očekuje u 2019. godini. Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog, Zapadnohercegovačkog i Kantona 10 su predviđene da pristupe probnom radu u toku 2019. godine, te da se time i završi ukupna implementacija informacionog sistema u oblasti zapošljavanja u svim kantonima. Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona je u nesmetanoj produkciji već dvije godine.

U 2018. godini sa radom je počeo novi WEB portal Federalnog zavoda kojim su otklonjene smetnje, zastoji i „padanje“ WEB stranice, prilikom apliciranja na javne

pozive za učešće u programima aktivne politike zapošljavanja, a što je u prethodnom periodu predstavljalo ozbiljan problem.

U 2018. godini, završen je otvoreni postupak javne nabavke 220 radnih stanica za Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje. Ovim je završena prva faza obnavljanja 10 i više godina stare računarske opreme i omogućen nesmetan rad korisnika. Druga faza obnove računarskih jedinica je predviđena iz kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom.

Završena je i javna nabavka Dokument menadžment sistema (DMS) za potrebe Federalnog zavoda i počela je implementacija ovog projekta.

Razmjena podataka sa Poreznom upravom Federacije BiH je funkcionirala bez većih problema, tako da su, između ostalog, prijave na zdravstveno osiguranje vršene elektronskim putem, a izvršeno je i unapređenje postojećih funkcionalnosti razmjene podataka čime je omogućena i dostava podataka iz kantonalnih službi u za zapošljavanje vezanih za penzijsko i invalidsko osiguranje. Osigurano je i kontinuirano pružanje usluge tehničke podrške u eksploataciji aplikativnog softvera finansijskog upravljanja za podršku trezorskom poslovanju i softverskog modula za praćenje realizacije programa aktivne politike zapošljavanja, čime je omogućen nesmetan rad kako u Federalnom zavodu tako i u kantonalnim službama za zapošljavanje.

10. UPRAVNI ODBOR

Federalnim zavodom upravlja Upravni odbor. Upravni odbor ima sedam (7) članova. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na način propisan zakonom. Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine.

Djelokrug rada Upravnog odbora utvrđen je Statutom Federalnog zavoda za zapošljavanje i Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05, 9/08).

Način rada Upravnog odbora regulisan je Poslovníkom o radu koji je utvrdio i donio Upravni odbor Zavoda.

U izvještajnom periodu od 01.01. do 31.12.2018. godine Upravni odbor je održao osamnaest (18) sjednica.

Upravni odbor je na navedenim sjednicama rješavao pitanja iz svoje nadležnosti. Među najznačajnijim su donošenje programa iz oblasti aktivne politike zapošljavanja, i to Programa sufinansiranja zapošljavanja 2018, Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start-up 2018, Odluka o usvajanju Programa zapošljavanja Roma u 2018. godini, kao i Odluka o usvajanju Programa „Obukom do zaposlenja 2018“. Nadalje su usvojeni Izveštaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2017. godinu, Odluka o usvajanju Programa rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2019. godinu, Odluka o usvajanju Godišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2019. godinu, Odluka o usvajanju Trogodišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za period 2019.-2021. godina.

U skladu s redovnom procedurom usvojeni su i sljedeći dokumenti: Finansijski plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2019. godinu i procjena plana za 2020. i 2021. godinu, Odluka o izvršenju Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2019. godinu, Odluka o usvajanju Plana javnih nabavki Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2019. godinu.

Upravni odbor je u sklopu unutrašnje reorganizacije Federalnog zavoda za zapošljavanje usvojio Pravilnik o radu s Odlukom o osnovama unutrašnje organizacije Federalnog zavoda za zapošljavanje, te je dao saglasnost na Odluku o sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom zavodu.

11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

Zakonska nadležnost Federalnog zavoda, između ostalog, jeste i da prati, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

S tim u vezi, u 2018. godini održano je deset sastanaka direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na kojima su usaglašavana aktuelna pitanja vezana za oblast zapošljavanja, materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, te razmatrani rezultati realizacije programa aktivne politike zapošljavanja radi dogovora o narednim programskim aktivnostima.

Također, u 2018. godini, između Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje potpisan je Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2018, Sporazum o realizaciji i finansiranju Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2018, kao i Sporazum o finansiranju i realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja Roma u 2018. godini.

12. INFORMIRANJE

Federalni zavod je u izvještajnom periodu pravovremeno informisao javnost o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, te održao visok nivo saradnje sa elektronskim i printanim medijima, kao glavnim kanalima informiranja javnosti. Navedene aktivnosti su se odvijale u skladu sa Programom rada za 2018. godinu, Strategijom komuniciranja 2015.-2020. godine, te Zakonom o slobodi pristupa informacijama.

Federalni zavod je medijima redovno dostavljao podatke, informacije, kao i saopćenja o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, koja su u velikoj mjeri preuzimana i objavljivana u štampanim medijima, informativnim emisijama elektronskim medijima i na internet portalima.

Također, navedene vijesti objavljivane su i na internet stranici Federalnog zavoda (www.fzzz.ba), koja je u 2018. godini zabilježila 224.380 korisnika koji su obavili 1.443.884 pregleda stranica, čime je zadržan nivo dobre posjećenosti internet stranice iz prethodne godine. Facebook profil Federalnog zavoda, koji trenutno broji preko 21.000 „pratitelja“, korišten je kao medij za objavljivanje vijesti, velikog broja

korisnih informacija, kao i linkova za slobodna radna mjesta oglašena na internet stranici Zavoda.

Također, zabilježeno je 36 priloga na televizijskim i radio stanicama u Bosni i Hercegovini, uglavnom u informativnim emisijama, u okviru kojih su predstavnici Federalnog zavoda davali izjave u vezi sa kretanjima na tržištu rada i predstavljali aktivnosti Federalnog zavoda. Na osnovu pregleda arhiviranih članaka objavljenih u štampanim medijima i na Internet portalima može se konstatirati da je u predmetnoj godini u navedenim medijima u Bosni i Hercegovini objavljeno 15 članaka u kojima se pominje Federalni zavod. Broj objavljenih članaka i emitiranih priloga vjerovatno je veći jer pomenute brojke podrazumijevaju samo one medijske sadržaje koje smo uspjeli zabilježiti.

U cilju informisanja stručne ali i šire javnosti, na web stranici Federalnog zavoda mjesečno je objavljivan mjesečni statistički bilten sa podacima o kretanjima na tržištu rada u Federaciji BiH.

13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Federalni zavod je u 2018. godini imao intenzivnu saradnju sa Vladom Federacije BiH. U sklopu aktivnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalni zavod je učestvovao u izradi Nacrta strategije zapošljavanja u Federaciji BiH 2018.-2021., te novog Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

Federalni zavod je učestvovao aktivno i u pripremi Memoranduma o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja. Zaključivanjem Memoranduma u 2018. godini obezbijeđeni su neophodni uslovi za realizaciju aktivnosti u vezi sa zapošljavanjem i samozapošljavanjem Roma u 2019. godini.

Također, saradnja je ostvarena i sa sljedećim međunarodnim institucijama i projektima: Međunarodna organizacija rada, Razvojni program Ujedinjenih nacija, Njemačko društvo za međunarodnu saradnju GIZ, USAID/Sweden Farma II, Projekat zapošljavanja mladih YEP, Projekat PrilikaPlus, Projekat Monitoring and Evaluation Support Activity (MEASURE - BIH) i Fondacijom „Mozaik“. Posebno je potrebno naglasiti realizaciju projekata koji su realizirani u saradnji sa Regionalnim vijećem za saradnju (RCC) - Regionalni projekat „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja“ (ESAP), te Međunarodnom organizacijom rada (ILO) - Regionalni projekat „Promocija inkluzivnih rješenja tržišta rada na zapadnom Balkanu“.

U saradnji sa Federalnim ministarstvom za pitanja boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata i krovnim udruženjima članova porodica šehida i poginulih boraca intenzivirane su aktivnosti na pripremi i realizaciji programa zapošljavanja nezaposlenih osoba iz ove kategorije u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje i ministarstvima za boračka pitanja.

Sarađivano je i sa nadležnim institucijama za zapošljavanje: Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Ostvarena je i saradnja sa javnim univerzitetima u Federaciji BiH i kantonalnim ministarstvima obrazovanja, a data je podrška velikom broju aktivnosti, koje

realiziraju različite nevladine organizacije s fokusom na promociju volonterizma, stručnog osposobljavanja i usavršavanja, razvoj poduzetništva među mladim osobama i ženama i slično.

Nastavljena je uspješna saradnja sa Gender centrom Federacije BiH, te je Federalni zavod u potpunosti izvršio predviđene aktivnosti u vezi sa realizacijom zadataka iz Akcionog plana prevencije i borbe protiv nasilja u porodici.

Intenzivirana je saradnja sa Svjetskom bankom (WB), s posebnim fokusom na realizaciju Projekta podrške zapošljavanju i evaluaciju određenih dosadašnjih mjera aktivne politike zapošljavanje u Federaciji BiH, te provođenje ispitivanja potreba tržišta rada.

Federalni zavod je, u okviru zakonskih nadležnosti, aktivno učestvovao u procesu izrade nacрта i prijedloga međunarodnih sporazuma i ugovora o socijalnom osiguranju i zapošljavanju, zakona i drugih propisa.

14. ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA

U 2018. godini sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zaposleno je 98.877 osoba, a na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa prijavilo se 75.911 osoba.

S obzirom na činjenicu da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, Federalni zavod je, u skladu sa zakonskim prioritetima, u izvještajnom periodu znatna finansijska sredstva usmjerio kantonalnim službama za zapošljavanje radi obezbjeđenja sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje nezaposlenih osoba). Iako u znatno manjem obimu nego je to evidentirano u prethodnim godinama, određene kantonalne službe za zapošljavanje i dalje nisu mogle uredno izmiriti svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, koje su u 2018. godini iznosile:

- za novčanu naknadu 48.960.818 KM,
- za zdravstveno osiguranje 21.232.354 KM i
- za penzijsko-invalidsko osiguranje 1.336.694 KM.

Stoga je Federalni zavod, u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima, nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršio uplatu nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje u iznosu od 4.827.097,95 KM.

Pored isplate nedostajućih novčanih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje namijenjenih za materijalno socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, Federalni zavod je u 2018. godini izvršio i isplatu sredstava JU „Službi za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona“ Bihać u iznosu od 394.153,24 KM po Programu mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla.

Također, osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, a srazmjerno raspoloživim

finansijskim sredstvima Federalnog zavoda, u 2018. godini stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera.

Tako su, između ostalih, u 2018. godini realizirani sljedeći programi i mjere:

- Program sufinansiranja zapošljavanja 2018
 - Prvo radno iskustvo 2018 (637 osoba)
 - Zapošljavanje žena 2018 (1.160 osoba)
 - Prilika za sve 2018 (4.441 osoba)
 - Doprinos 500 2018 (92 osobe)
 - Periodično/sezonsko zapošljavanje 2018 (1.455 osoba)
 - Javni radovi 2018 (138 osoba)
 - Tražim poslodavca 2018 (357 osoba)
 - Služba u zajedničkim projektima 2018 (649 osobe)
- Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2018
 - Poduzetništvo za mlade 2018 (327 osoba)
 - Poduzetništvo za žene 2018 (209 osoba)
 - Poduzetništvo za sve 2018 (605 osoba)
- Program pripreme za rad – Obukom do zaposlenja 2018 (75 osoba)
- Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma 2018 (85 osoba)

Zaključeni su i ugovori o sufinansiranju zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama kojima je omogućeno zapošljavanje i obuka oko 800 osoba.

Pored toga, programima i mjerama kantonalnih službi za zapošljavanje, finansiranim iz sredstava službi ili kantonalnih vlada, omogućeno je osposobljavanje, zapošljavanje i samozapošljavanje 2.257 osoba.

U sklopu aktivnosti vezanih za aktivaciju nezaposlenih osoba, obuke za aktivno traženje posla i savjetovanje na području Federacije BiH u 2018. godini Centri za informisanje, savjetovanje i obuku su imali ukupno 194 korisnika, a Klubovi za traženje posla su imali ukupno 733 korisnika, dok je individualni plan zapošljavanja izrađen za 2.012 osoba.

Pomenutim aktivnostima, mjerama i programima iz 2018. godine Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, koji su, između ostalog, bili rodno senzitivni i fokusirani na mlade i teško zapošljive kategorije nezaposlenih osoba, obuhvaćeno je oko 16.000 osoba, a od kojih je za oko 13.200 stvorena pretpostavka za zapošljavanje.

Također, veoma važno je navesti i potrebu izmještanja administriranja i finansiranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba iz javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH u kontekstu srednjoročnih ciljeva, strateških opredjeljenja i približavanja funkcionisanja istim institucijama u zemljama Evropske unije.

Pravci djelovanja Federalnog zavoda će u narednom periodu biti određeni ukupnim procesima priključenja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji, naročito kroz donošenje i primjenu zakonske i podzakonske regulative u predmetnoj oblasti, te obavezu implementacije mjera koje direktno pomažu kroz ekonomske i socijalne reforme. Nesporno je da do poboljšanja ukupnog stanja na tržištu rada može doći samo uz sinergijsko djelovanje javnih službi za zapošljavanje sa drugim nadležnim institucijama i organizacijama, a posebno kroz donošenje adekvatnih propisa, usklađivanje obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada i ulaganje u nauku i inovacije, podsticanje poduzetništva i otvaranja novih radnih mjesta privlačenjem kvalitetnih investicija.

Broj: 01/1-49-3102/19
Datum: 13.3.2019. godine

Predsjednik
Upravnog odbora
Zlatko Hadžimerović
Zlatko Hadžimerović